

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2020.7.1.
COM(2020) 275 final

2020/0137 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

**a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó
szakképzésről**

{SWD(2020) 123 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát támogató szakképzésről szóló európai tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot¹ a Bizottság a méltányos átállást szolgáló erős szociális Európáról szóló, 2020. január 14-i közleményében² jelentette be. A javaslat fontos részét képezi a **szociális jogok európai pillére** folyamatban lévő végrehajtásának, és azon belül az oktatással, képzéssel és az egész életen át tartó tanulással kapcsolatban megfogalmazott első alapelv megerősítésének.

A Római Szerződésben meghatározott „közös szakképzési politikát” a tagállamok, a szociális partnerek és a Bizottság részvételével zajló koppenhágai folyamat 2002-es elindítása előmozdította, és azt a szakképzési intézmények szövetségei is támogatják. **Az Európai Unióban a felső középfokú végzettséggel rendelkezők mintegy fele vett részt szakképzésben.** A szakképzés biztosítja a fiatalok felkészítését a munkaerőpiacra való sikeres belépésre, valamint megválaszolja a munkaképes korú népesség különböző célokat szolgáló továbbképzési és átképzési szükségleteit: segíti a foglalkoztatottakat készségeik továbbfejlesztésében, a változó munkakövetelményekhez való jobb alkalmazkodásukban vagy a munkahelyi érvényesülésben, a munkanélkülieket pedig a munkaerőpiacra való visszatéréshez szükséges készségek elsajátításában; általánosságban pedig minden tanulót hozzásegít a tanulmányi, szakmai és személyes előmenetelt előmozdító tudás, készségek és attitűd megszerzéséhez.

A **Covid19-világjárvány** Európa-szerte súlyosan megzavarta a tipikus oktatási és képzési tevékenységeket, többek között a szakképzést. Annak ellenére, hogy a tagállamok gyorsan elmozdultak a digitális tanulási megoldások felé, a kijárási korlátozás és az azt követő válság próbára tette a rendszer rezilienciáját. A szakképzés helyzetét tovább súlyosbította az a tény, hogy a – munkaalapú tanulás és a tanulószerveződések keretében megvalósuló – gyakorlati képzéseket a legtöbb ágazatban felfüggesztették³.

A Covid19-válságot követő gazdasági fellendülés lehetőséget teremt a szakképzési reformok felgyorsítására és a szakképzés rezilienciájának megerősítésére, nevezetesen a tanulási kínálat és módszerek digitalizálása, valamint a változó munkaerőpiaci igényekhez való alkalmazkodás révén. Ennek keretében figyelmet kell szentelni annak szükségességére, hogy valamennyi tanuló, tanár és oktató hozzá tudjon férni a digitális eszközökhöz és technológiákhoz, valamint hogy megfelelő iránymutatások álljanak rendelkezésre. Az olyan digitális eszközök, mint a szimulátorok vagy a virtuális és kibővített valóság növelni tudják a képzéshez való hozzáférést és a képzés hatékonyságát, különösen a tanulószerveződéses gyakorlati képzést kínáló kis- és középvállalkozások számára. A vállalatközi képzési

¹ A szakképzés olyan oktatás és képzés, amelynek célja, hogy felvértesse a fiatalokat és a felnőtteket az egyes foglalkozások végzéséhez vagy tágabb értelemben a munkaerőpiaci integrációhoz szükséges ismeretekkel, know-how-val, készségekkel és/vagy kompetenciákkal, és amely formális és nem formális keretek között is biztosítható az európai képesítési keretrendszer valamennyi szintjén, a felsőfokú szintet is beleértve.

² A Bizottság közleménye: A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa, COM(2020) 14 final.

³

https://www.cedefop.europa.eu/files/cedefop_community_apprenticeship_experts_synthesis_how_are_european_countries_managing_apprenticeships_to_respond_to_the_coronavirus_crisis.pdf

központok és a szakképzési kiválósági központok szintén fontos szerepet játszhatnak ezen a területen.

A világjárvány várhatóan az EU történelmének legmélyebb recessziójához vezet, a munkaerőpiacra újonnan belépő fiatalok nehezebben fognak első állást találni⁴. A korábbi válságok megmutatták, hogy a fiatalok lesznek valószínűleg a legsúlyosabban érintettek. A szakképzési rendszerek további megerősítése ezért kulcsfontosságú a Covid19-válságból való kilábalás szempontjából, mivel a szakképzés az előző gazdasági és pénzügyi válságban a fiatalok foglalkoztatásának támogatására irányuló erőfeszítések lényeges részét képezte. Különösen a tanulószerveződéses gyakorlati képzések, a munkaalapú tanulás, valamint a munkanélkülieket célzó rövid távú szakképzési programok bizonyultak a foglalkoztathatóság javításához és a munkaerőpiacra való könnyebb belépéshez vagy visszatéréshez vezető útnak⁵. Ez a javaslat hozzá fog járulni a színvonalas, különösen a tanulószerveződéses gyakorlati képzések és az **ifjúsági garancia** keretében megvalósuló más szakképzési programok kínálatához azáltal, hogy biztosítja munkaerőpiaci relevanciájukat, valamint a szakképzés digitalizációját és környezeti fenntarthatóságát. A javaslat felszólít továbbá a tanulószerveződéses gyakorlati képzés és A Tanulószerveződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének fokozott támogatására, hogy megújítsa és ösztönözze a minőségi és hatékony tanulószerveződéses gyakorlati képzési lehetőségek melletti elkötelezettséget.

A szakképzési rendszerek modernizációját indokolja a **munka világának és a készségeknek a változása**. Az olyan folyamatban lévő fejlemények, mint a termelés és a szolgáltatások automatizálása és digitalizációja, továbbra is átformálják a munkaerőpiacokat. Emellett a **digitálisabb és környezetbarátabb gazdaságra** való szélesebb körű, kettős átállás szükségessé teszi a szakképzés alkalmazkodását annak érdekében, hogy a szakképzésben részt vevő tanulók elsajátítsák a zöld és digitális átmenethez szükséges készségeket, ugyanakkor megerősíti a szakképzésnek az **egész életen át tartó tanulás** folyamatában betöltött központi szerepét. E vonatkozásban különösen fontos a horizontális tanulás, azaz a formálisan elkülönített vagy párhuzamos tanulási területek – pl. az egészségügyi és a környezetvédelmi ágazat⁶ – közötti szakadék áthidalása.

Az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés szakpolitikai kerete, valamint a szakképzésre vonatkozó konkrét prioritások 2020-ban lejárnak, és ez lehetőséget nyújt egy olyan új és ambiciózusabb uniós szakképzési politika meghatározására, amely megválaszolja a fentebb felvázolt kihívásokat. Átfogó célként az uniós szakképzési politika modernizálását kell kitűzni, hogy az kielégítse a nagyfokú továbbképzési és átképzési igényeket, és amelyet az a közös törekvés ösztönöz, hogy a szakképzés megfeleljen a 21. század kihívásainak, különös tekintettel arra, hogy támogassa a Covid19-világjárványból való kilábalást és hozzájáruljon egy fenntarthatóbb, méltányosabb és ellenállóbb Európai Unió építéséhez.

A javaslat szilárdan illeszkedik a Bizottság más jövőbeli szakpolitikai kezdeményezéseire, nevezetesen a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát támogató európai készségfejlesztési programról szóló bizottsági közleményhez⁷, az „Ifjúsági foglalkoztatási támogatás: Út a munka világába a következő generáció számára” című

⁴ Európai gazdasági előrejelzés – 2020. tavasz 125. sz. intézményi dokumentum, 2020. május. Európai Bizottság.

⁵ A szakképzést végzetek foglalkoztatási rátája 2009 és 2018 között fokozatosan 73,7 %-ról 79,5 %-ra növekedett.

⁶ Például a környezetbe kerülő gyógyszerekkel kapcsolatos stratégiai megközelítésről szóló 2019. évi közleményben ajánlottak szerint.

https://ec.europa.eu/environment/water/water-dangersub/pdf/strategic_approach_pharmaceuticals_env.PDF

⁷ COM(2020) 274 final

közleményhez⁸, a digitális oktatási cselekvési tervhez, az oktatás és a képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretrendszeréhez (ET 2020), valamint az európai oktatási térséghez, amelyek lefedik az oktatás és képzés összes szintjét és típusát.

- **A javaslat hatálya**

A fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről szóló tanácsi ajánlásra irányuló bizottsági javaslat célja az uniós szakképzési politika megújítása az alábbiak révén:

- a) **az uniós szakképzési politika korszerűsítése**, a zöld és digitális gazdaságra való átállás elősegítése révén a demográfiai változások idején, valamint a nemzeti rendszerek felfelé irányuló konvergenciájának támogatása révén. Tekintettel a szakképzésnek és különösen a tanulószereződéses gyakorlati képzésnek a foglalkoztathatóság javításában betöltött döntő szerepére, a javasolt modernizáció egyenlő mértékben fogja **támogatni a fiatalok foglalkoztathatóságát és a felnőttek folyamatos át- és továbbképzési szükségleteit**. Magában fogja foglalni továbbá a digitális eszközök fokozott használatát és a szakképzési rendszerek folyamatos digitalizációját, ami hozzá fog járulni rezilienciájuk növeléséhez;
- b) **a szakképzésnek az egész életen át tartó tanulás folyamatában betöltött központi szerepének** és az összes többi oktatási és képzési ágazatokkal való szoros kapcsolatának **a megerősítése**, amely átjárhatóságot és átláthatóságot tesz szükségessé;
- c) **az európai szakképzési együttműködési folyamat egyszerűsítése** a szakképzés minőségbiztosítási eszközének (EQAVET) és rugalmasságának, valamint célzott rendelkezések (ECVET) integrálása és kiigazítása révén;
- d) **a szakképzés uniós szintű irányításának** (a jelenlegi ECVET- és az EQAVET-ajánlások jelen ajánlásba való integrálásához és az ebből fakadó hatályon kívül helyezésükhöz kapcsolódó) **egyszerűsítése**, valamint az uniós szintű munkamódszerek, támogatási tevékenységtípusok és az ezen ajánlás végrehajtása terén elért eredmények értékelésére szolgáló nyomonkövetési keret meghatározása, teljes összhangban az oktatás és képzés szélesebb körű irányítási keretével.

A **nemzeti szinten** meghozandó intézkedések tekintetében az új elemek konkrétan a következők:

- **a szakképzési rendszerek** a munkaerőpiacra belépő **fiatalok szempontjából betöltött döntő szerepének hangsúlyozása** és annak támogatása, hogy a szakképzési rendszereknek ugyanolyan fontos szerepük van a folyamatos át- és továbbképzést igénylő felnőttek számára;
- **önállóság biztosítása a szakképzési intézmények számára** annak érdekében, hogy gyorsan tudjanak reagálni a készségekkel kapcsolatos kihívásokra, gyors átképzési programokat tudjanak kínálni és szorosan együtt tudjanak működni a köz- és magánszféra munkáltatóival;
- **a szakképzési programok modulárisra tétele**, valamint magasabb szintű képesítésekre és mikrobizonyítványokra való kiterjesztése;
- **a szakképzés összekapcsolása az előretekintő gazdasági stratégiákkal és innovációs rendszerekkel**;

⁸

COM(2020) 276 final

- az intelligens szakosodási stratégiákhoz kapcsolódó olyan **szakképzési kiválósági központok**⁹ **támogatása** (főként az Erasmus+ révén), amelyek innovatív szolgáltatásai kiterjednek a klaszterekre¹⁰, üzleti inkubátorházakra, valamint az induló vállalkozások előmozdítására és a technológia terjesztésére, különösen a kis és középvállalkozások (kkv-k) számára, hogy a szakképzés reziliens legyen és megfeleljen a megnövekedett mértékű digitalizáció és a digitális felkészültség kívánalmainak, valamint a hanyatló ágazatokról az új, növekvő ágazatokra való átállás támogatása érdekében;
- **a környezeti és társadalmi fenntarthatóság beépítése** a szakképzési tantervekbe és a szervezeti irányításba, beleértve a környezeti szempontok más területekkel való összekapcsolását;
- az oktatási és képzési rendszerek közötti **jobb átjárhatóság** biztosítása;
- a Covid19-világjárvány fényében **a szakképzési intézmények digitális felkészültségének növelése** különösen a digitalizációhoz kapcsolódó új tanulási környezetek, eszközök és pedagógiai módszerek előmozdításával, a szakképzésre vonatkozó egyedi és transzverzális tantervek és tartalmak figyelembevételével, valamint a digitalizáció szempontjának az EQAVET-keretbe való beépítésével;
- **a szakképzés vonzerejének növelése** a tanulók és a vállalatok – köztük a mikro-, kis- és középvállalkozások – számára, például a nemzetközivé válás, valamint a tanulóknak és a személyzetnek az Erasmus+ program és más finanszírozási lehetőségek által kínált mobilitási lehetőségeinek bővítése révén;
- a **nemi** előítéletek és a nemi sztereotípiák kezelése, valamint a sokféleség és az inkluzivitás támogatása;
- olyan **mutatók és célok meghatározása**, amelyek lehetővé teszik a szakképzési rendszerek teljesítményének mennyiségi és minőségi nyomon követését.

Ezenkívül a háromoldalú Szakképzési Tanácsadó Bizottság szerepének megerősítése céljából a javaslat a következő **uniós szintű új elemeket** is tartalmazza:

- a szakképzési rendszerek különböző dimenzióira (például tanulószerveződéses gyakorlati képzések, szakképzési kiválósági központok, szakmai továbbképzés, minőségbiztosítás) kiterjedő **támogatási szolgáltatás nyújtása** a különböző támogatási struktúrák – EQAVET- és ECVET-titkárságok, tanulószerveződéses gyakorlati képzések támogatási szolgáltatásai, szakértői munkacsoportok – irányításának egyesítése révén;

⁹ A szakképzési kiválósági központok világszínvonalú referenciapontok hivatottak lenni a meghatározott területeken nyújtott képzésekhez a fiatalok alapképzése és a felnőttek folyamatos át- és továbbképzése tekintetében egyaránt, a vállalkozások készségükségleteire reagáló rugalmas és időszzerű képzési kínálatuk révén. E központok helyi szinten működnek, szorosan illeszkednek a helyi innovációs ökoszisztémákba és klaszterekbe, valamint összefogják a helyi partnerek széles körét, többek között a szakképzési intézményeket, a munkáltatókat, a kutatási központokat, a fejlesztési ügynökségeket és foglalkoztatási szolgálatokat, hogy megteremtsék a készségek olyan ökoszisztémáit, amelyek hozzájárulnak a regionális gazdasági és társadalmi fejlődéshez, az innovációhoz és az intelligens szakosodási stratégiákhoz.

¹⁰ Az ipari klaszterek egy adott helyszínen szorosan együttműködő szakosodott vállalkozásokból – gyakran kkv-kból – és más kapcsolódó támogató szereplőkből álló csoportok. Európában mintegy 3000 szakosodott klaszter működik, amelyek 54 millió munkahelyet biztosítanak. Az EU megújított iparpolitikai stratégiája elismeri, hogy a klaszterek hatékony gazdaságfejlesztési eszközt jelentenek az ipari innováció helyi szintű támogatásához.

- **a szakképzési intézmények digitális felkészültségének támogatása** a SELFIE eszköz fokozott alkalmazása és annak a munkaalapú tanulásra való fokozatos kiterjesztése révén¹¹;
- **az európai szakképzésnek mint a készségfejlesztés globális referenciapontjának az előmozdítása**, valamint a mobilitás továbbá a szakképzési képesítések és a külföldi tanulmányi időszakok eredményei elismerésének ösztönzése, beleértve az Europass-platform részeként az európai szakmai alapprofil koncepciójának kifejlesztését és lehetőség szerint annak a szakképzésre vonatkozó digitális tartalmakkal való kiegészítését;
- **a szakképzés minőségbiztosítására vonatkozó szakértői értékelési folyamat bevezetése** a minőség, az átláthatóság és a kölcsönös bizalom felfelé irányuló konvergenciájának támogatása érdekében.

A politikai háttér

A Covid19-válságra reagálva a Bizottság egy bátor, átfogó **tervet javasolt az európai gazdaság helyreállítása és a jövő kihívásaira való felkészítése érdekében**. A terv egy menetrendet is tartalmaz arra vonatkozóan, hogy miként lehet újraindítani az európai gazdaságot, védeni és létrehozni munkahelyeket, lendületet adni a zöld és a digitális átállásnak, és a gazdaságot hogyan lehet méltányosabbá, ellenállóbbá és fenntarthatóbbá tenni a jövő generációi számára. Hangsúlyozza, hogy a készségek, ismeretek és kompetenciák fejlesztése és kiigazítása most különös jelentőséget nyert.

A NextGenerationEU¹² eszköz a pénzügyi piacokról származó új finanszírozást fog biztosítani 2021 és 2024 között a közelmúltban javasolt **Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz**¹³ és a **REACT-EU**¹⁴ számára. Mindkét program tartalmazni fog a zöld, digitális és reziliens helyreállítás alapjainak lefektetéséhez szükséges **készségekbe, oktatásba és képzésbe** való beruházást. A Bizottság a jövőbeli Európai Szociális Alap Pluszra vonatkozó javaslatát is kiigazította annak érdekében, hogy még erőteljesebben támogassa **a fiatalok foglalkoztatását célzó intézkedéseket, valamint az oktatást és a készségfejlesztést**.

A gazdaságélénkítési stratégia részeként a Bizottság javasolta továbbá, hogy jelentős, 30 milliárd EUR összegű kiegészítő finanszírozást biztosítsanak a **Méltányos Átállást Támogató Alap** számára, melynek teljes keretösszege így 40 milliárd EUR lesz. A finanszírozás célja a klímasemlegességre történő átállás társadalmi-gazdasági hatásainak enyhítése a leginkább érintett régiókban, például a munkavállalók átképzésének támogatása, a

¹¹ A SELFIE (Self-reflection on Effective Learning by Fostering the use of Innovative Educational Technologies; az innovatív oktatási technológiák használatának előmozdítása révén végzett hatékony tanulást érintő önértékelés) egy ingyenes, egyszerűen használható, személyre szabható eszköz, amely segítséget nyújt abban, hogy az iskolák felmérjék, hol tartanak a digitális korban történő tanulás terén. Az eszközt a JRC fejlesztette ki azzal a céllal, hogy segítsen beépíteni az iskoláknak a digitális technológiákat a tanításba, a tanulásba és a diákok értékelésébe. Rávilágít arra, hogy mely területek működnek jól, illetve melyek szorulnak fejlesztésre, továbbá segít a prioritások meghatározásában. Az eszköz jelenleg az Európai Unió 24 hivatalos nyelvén elérhető, idővel azonban újabb nyelvekkel egészül majd ki. A SELFIE – névtelen formában – összegyűjti a diákok, a tanárok és az iskolavezetők meglátásait arra vonatkozóan, hogy hogyan használják a technológiát az iskolájukban. Ennek felmérése rövid állítások, kérdések és egy 1–5-ig terjedő egyetértési skála keretében valósul meg. Az állítások olyan területeket ölelnek fel, mint például az iskolavezetés, az infrastruktúra, a tanári képzések, valamint a diákok digitális kompetenciája. Az önértékelés eredményeit – a feltárt hiányosságokkal összhangban – rendszer- vagy intézményi szinten stratégiaileg fel lehet használni a nyomkövetési kapacitásbővítés és az infrastrukturális beruházások megvalósítására.

¹² COM(2020) 456 final

¹³ COM(2020) 408 final

¹⁴ COM(2020) 451 final

kkv-k új gazdasági lehetőségek kialakításában való segítése, valamint a tiszta energiára való átállásba és a körforgásos gazdaságba való beruházás révén¹⁵.

Ez összefügg **az európai zöld megállapodással**, amely új növekedési stratégiaként az EU-t olyan igazságos és virágzó társadalommá kívánja alakítani, amely modern, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdasággal rendelkezik, ahol 2050-re megszűnik a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás, és ahol a gazdaság növekedése nem erőforrásfüggő. A gazdaság **körforgásos jellegének fokozásába**¹⁶ való beruházás révén csökkenthető az EU külső beszállítóktól való függése és növelhető rezilienciája a globális ellátás területén. Az előttünk álló **épület-korszerűsítési hullám** középpontjában az építőipari, felújítási és más, munkaerő-igényes ipari ágazatban megvalósuló munkahelyteremtés áll¹⁷. Az ezeken a területeken végbemenő átállás miatt egyre nagyobb szükség van az átképzésre és a továbbképzésre. A szakképzési programok kulcsszerepet játszhatnak e készségek elsajátításában, és valószínűleg fontos szerepük lehet az európai zöld megállapodáshoz kapcsolódó más kezdeményezések¹⁸ megvalósításában is.

A Bizottság **új európai ipari stratégiát**¹⁹ is elfogadott a kettős, zöld és digitális átállás kezelése érdekében. A stratégia határozott fellépést sürget annak érdekében, hogy az egész életen át tartó tanulás mindenki számára valósággá váljon, valamint hogy az oktatás és képzés lépést tartson a kettős átállással. Felszólítja továbbá a felsőoktatási és a szakképzési szereplőket, hogy biztosítsanak több tudóst, mérnököt és technikust a munkaerőpiac számára. Hasonlóképpen, a „**Kkv-stratégia a fenntartható és digitális Európáért**” kiemeli, hogy egyre több kkv szembesül azzal a kihívással, hogy megtalálja a szükséges készségeket, és hogy az Európai Unióban működő kkv-k negyede számára továbbra is a képzett munkaerő vagy a tapasztalt vezetők rendelkezésre állása jelenti a legnagyobb problémát²⁰. A szakképzés különösen fontos a kkv-k számára annak biztosításához, hogy munkavállalóik rendelkezzenek a munkaerőpiacon szükséges készségekkel.

A folyamatban lévő digitális transzformációban és Európa politikai válaszlépéseiben rejlő lehetőségeket és kihívásokat az „**Európa digitális jövőjének megtervezése**” elnevezésű stratégia vázolja fel, amely kiemeli, hogy valamennyi európai polgár számára be kell ruházni az oktatásba és képzésbe, valamint a digitális készségekbe, figyelembe véve a 2020 és 2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiát²¹.

¹⁵ COM (2020) 442 final

¹⁶ COM(2020) 98 final

¹⁷ COM(2020) 456 final

¹⁸ A biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2030-ig teljesítendő uniós stratégia (COM(2020) 380 final) például kiemeli, hogy a készségfejlesztés kulcsszerepet fog játszani a zöld gazdaságra való átállásban és a biológiai sokféleség csökkenése elleni küzdelemben, mivel középpontjában a munkaerő képzése és átképzése áll különféle ágazatokban. Ez hozzá fog járulni a levegőre, a vízre és a talajra vonatkozó jövőbeli szennyezőanyag-mentességi cselekvési terv megvalósításához is, amelyhez az egyre inkább horizontális kihívások kezelése érdekében fontos összefogni a különböző – például a környezetvédelmi és az egészségügyi – területeken meglévő oktatási és készségfejlesztési erőforrásokat. A „Termelőtől a fogyasztóig” stratégia (COM(2020) 381 final), amely az élelmiszereink előállításai és szállítási módjának megváltoztatására irányul, szintén elismeri az átállást támogató tudás és iránymutatás kulcsszerepét.

¹⁹ COM(2020) 102 final

²⁰ COM(2020) 103 final

²¹ A Bizottság Közleménye: „Az egyenlőség Uniója: a nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia (2020-2025)” (2020-2025)” COM/2020/152 final

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

Az EUMSZ 166. cikkének (1) bekezdése értelmében az Unió olyan szakképzési politikát folytat, amely támogatja és kiegészíti a tagállamok ez irányú tevékenységét, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak a szakképzés tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét. Az EUMSZ 166. cikkének (2) bekezdése szerint az uniós fellépés célja:

- az ipari változásokhoz való alkalmazkodás megkönnyítése, különösen szakképzés és átképzés útján,
- a szakmai alapképzés és továbbképzés javítása az egész életen át tartó tanulás összefüggésében a munkaerőpiaci szakmai beilleszkedés és újrabeilleszkedés megkönnyítése érdekében,
- a szakképzésbe történő bejutás megkönnyítése, továbbá az oktatók és a szakképzésben részt vevők, különösen a fiatalok mobilitásának ösztönzése,
- az oktatási vagy szakképző intézmények és a vállalkozások közötti együttműködés ösztönzése,
- a tagállamok képzési rendszereit egyaránt érintő kérdésekre vonatkozó információ- és tapasztalatcsere fejlesztése.

Az EUMSZ 165. cikkének (1) bekezdésével összhangban az Unió a tagállamok közötti együttműködés ösztönzésével és szükség esetén tevékenységük támogatásával és kiegészítésével hozzájárul a minőségi oktatás fejlesztéséhez, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét. Az EUMSZ 165. cikke (2) bekezdésének második és negyedik franciabekezdése szerint az Unió fellépésének célja:

- a diákok és a tanárok mobilitásának ösztönzése, többek között az oklevelek és résztanulmányok tanulmányi célú elismerésének ösztönzésével,
- a tagállamok oktatási rendszereit egyaránt érintő kérdésekre vonatkozó információ- és tapasztalatcsere fejlesztése.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

A színvonalas oktatás és képzés fejlesztésére, illetve a szakképzési politikák végrehajtására irányuló tevékenységének keretében az Európai Unió ösztönzi a tagállamok közötti együttműködést, valamint szükség esetén támogatja és kiegészíti az általuk folytatott tevékenységet.

A szakképzési rendszerek minősége és konvergenciája alátámasztja a személyek, áruk és szolgáltatások szabad mozgását, az uniós munkaerő ellenálló képességét és végső soron a sikeres fenntartható belső piacot és ezért kizárólag európai szinten lehet vele foglalkozni.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 166. cikkének (1) bekezdése értelmében az Unió olyan szakképzési politikát folytat, amely támogatja és kiegészíti a tagállamok ez irányú tevékenységét, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak a szakképzés tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét.

Az EUMSZ 165. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy Unió a tagállamok közötti együttműködés ösztönzésével és szükség esetén tevékenységük támogatásával és kiegészítésével hozzájárul a minőségi oktatás fejlesztéséhez, ugyanakkor teljes mértékben

tiszteletben tartja a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét.

A szubszidiaritás elvével összhangban a javaslat új uniós szakképzési politikát vázol fel, és e célból ajánlásokat fogalmaz meg.

Ez az ajánlás nem érinti a 2013/55/EK irányelvvel²² módosított, a szakmai képzések elismeréséről szóló 2005/36/EK irányelvet²³ és az abban foglalt képesítéselismerési rendszert.

- **Arányosság**

Az ajánlásban javasolt intézkedések arányosak a kitűzött célokkal. A tanácsi ajánlásra irányuló javaslat támogatja az egyes országok által elindított reformfolyamatokat, és kiegészíti a tagállamok által a szakképzés terén tett erőfeszítéseket. A javasolt intézkedés tiszteletben tartja a tagállamok gyakorlatait és a rendszerek sokféleségét. Alkalmas a tagállamok eltérő gazdasági, pénzügyi és szociális helyzetét, valamint a különböző munkaerőpiaci feltételeket tükröző differenciált megközelítésre.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A javasolt eszköz a tanácsi ajánlás, amely tiszteletben tartja a szubszidiaritás és az arányosság elveit. A meglévő uniós joganyagra támaszkodik, és összhangban van az oktatás, képzés és foglalkoztatás területén az uniós intézkedésekhez rendelkezésre álló eszköztípusokkal. Jogi eszközként jelzi a tagállamoknak az ajánlásban megállapított intézkedések iránti elkötelezettségét, továbbá erős politikai alapot szolgáltat az uniós szintű együttműködéshez ezen a területen, miközben teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamok hatáskörét az oktatás, a képzés, valamint a szociális és foglalkoztatási politikák területén.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata

Tárgytalan.

Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk

2017 óta alapos és célzott konzultációra került sor azzal a céllal, hogy az újonnan megjelenő tendenciákkal és kihívásokkal (digitalizáció, automatizálás, robotika, mesterséges intelligencia, zöld és fenntartható gazdaság, éghajlatváltozás, globalizáció, új üzleti modellek, új munkaszervezési formák, demográfiai fejlemények, öregedés, migráció) összefüggésben meg lehessen határozni a jövőbeli igényeknek megfelelő szakképzés sarokköveit.

E konzultációkban valamennyi érdekelt fél részt vett:

- a tagállamok és a szociális partnerek a szakképzési főigazgatók és a háromoldalú Szakképzési Tanácsadó Bizottság csoportjába tömörültek, amely [véleményt fogadott el a szakképzés 2020 utáni jövőjéről](#);
- az európai szociális partnerek (a következő állásfoglalásaikkal: [ESZSZ](#), [SME United](#) és [BusinessEurope](#)), valamint egy 2020. januári célzott meghallgatás keretében;
- az [európai szakképzési intézmények szövetségei](#).

²² HL L 354., 2013.12.28.

²³ HL L 255., 2005.9.30.

A Bizottság által 2020 márciusa és májusa között elvégzett, [a Covid19-világjárvány szakképzéssel összefüggő kihívásaival és hatásaival foglalkozó felmérés](#) megállapításai a következők voltak:

- Több eszköz is rendelkezésre áll a távoktatáshoz szükséges anyagok összeállításához. Ugyanakkor általánosságban elmondható, hogy a szakképzésben használt online anyagok kevésbé kidolgozottak a képzések és munkaalapú tanulás gyakorlati részét illetően.
- A szakképzésben részt vevő tanulók hátrányos helyzetbe kerülhetnek a más oktatási pályákon részt vevő tanulókhoz képest, mivel több erőfeszítés irányul az általános tantárgyakra, és kevesebb a jellegzetes szakképzési tartalmakra.
- A tanulószereződéses gyakorlati képzések terén jelentős fennakadások mutatkoznak az „ellátási láncban”. A tanulószereződéses tanulók esetében nagyrészt abbamaradt a képzés vállalkozásokban töltendő része azokban az ágazatokban, amelyek tevékenysége leállt (például étkeztetés, jóllét, turizmus és feldolgozóipar). Egyes esetekben a pénzügyi kompenzáció felfüggesztése vagy megszüntetése adott esetben a lemorzsolódások arányának megnövekedéséhez vezetett.
- A munkáltatóknak az üzletmenet-folytonosság biztosításával kapcsolatos aggodalmak miatt kevés lehetőségük van arra, hogy a pályakezdők vagy munkavállalók képzésére összpontosítsanak. Egyes munkáltatók és képzési szolgáltatók azonban a lehető legjobban kihasználták a kijárási korlátozások időszakát annak érdekében, hogy támogassák alkalmazottaik képzését, és felgyorsítsák a digitális tanulási rendszerek és tartalmak bevezetését.
- Bár a tanárok és oktatók, valamint a tanulók számára jelentős kihívást jelent, hogy gyorsan alkalmazkodjanak ehhez a drámai változáshoz, számos érdekelt fél (szakképzési szolgáltatók, helyi önkormányzatok, kiadók, nem kormányzati szervezetek, vállalatok stb.) mozgósította magát a segítségnyújtás érdekében.
- Határozottan szükség van egy olyan (biztonságos, minőségbiztosított, többnyelvű stb.) európai online platformra, amely lehetőséget kínál a hálózatépítésre és a bevált gyakorlatok megosztására, valamint digitális megoldásokat kínál a munkaalapú tanulás számára is.

A CEDEFOP által végzett hasonló elemzés szintén rámutat a szakképzési ágazat előtt álló egyes kihívásokra: a távoktatás nem egységes és alkalmazása nagymértékben függ az iskolák és a tanárok e-készségeitől és rendelkezésre állásától, valamint az érintett ágazatoktól. Használata a diákokkal való pusztán kommunikációtól/kapcsolattartástól az erőforrásokhoz (videók stb.) való hozzáféréseken át a tényleges oktatásig terjed. Az elemzés arra is fényt derített, hogy a tanulószereződéses tanulók folytatják képzésüket és munkájukat – különösen az olyan alapvető szolgáltatásokat nyújtó vállalatoknál, mint az egészségügy és az élelmiszer-ellátás – mindaddig, amíg az egészségügyi és biztonsági intézkedések betartása megvalósul. Ezzel szemben a képzés vállalkozásokban töltendő része megszakadt az olyan ágazatokban, amelyek tevékenységét jogszabály szüntette meg, mint például a legtöbb országban a vendéglátó, a jólléti és az idegenforgalmi ágazatban²⁴. Ez vélhetően különösen a nőket érintette, mivel ezekben az ágazatokban túlnyomó többségben van a női munkaerő.

A jövőbeli szakképzési politika meghatározásához tágabb értelemben az alábbi bizonyítékok és fórumok szolgáltak alapul:

²⁴

<https://www.cedefop.europa.eu/fr/news-and-press/news/how-european-countries-manage-apprenticeships-respond-coronavirus-crisis>

- „[A szakképzés jellegének és szerepének megváltoztatása Európában](#)” című Cedefop-projekt (2016–2018),
- a Felmérés a szakképzésről című Cedefop-velemény (2017), amely a tagállamok összesen 35 646 polgárának válaszain alapul,
- a Bizottság [tanulmánya az európai szakképzési mobilitásról](#) (2019),
- eszmecserék a Szakmai Készségek Európai Hete keretében (2018, 2019),
- további bizonyítékok az OECD-től és az ILO-tól.

A két uniós szakképzési eszköz, az ECVET és az EQAVET elemeinek módosítására és integrálására irányuló javaslat – az eredeti eszközök hatályon kívül helyezése mellett – a következőkön alapul:

- célzott [tanulmány az uniós szakképzési eszközökről](#) (EQAVET és ECVET) (2019, figyelembe véve a korábbi értékelő tanulmányokat),
- a Szakképzési Tanácsadó Bizottság munkacsoportjának eredményei, amelyet azzal a céllal hoztak létre, hogy megállapodjon az európai szakképzési eszközök jövőbeli fejlesztéséről (2019. 1. félév).

A javaslat hatása az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszeréről (ECVET), valamint a Szakképzés Európai Minőségbiztosítási Referenciakeretéről (EQAVET) szóló tanácsi ajánlásra, valamint a további teendők

2009 óta két konkrét szakképzési eszköz kidolgozására és végrehajtására került sor annak érdekében, hogy támogassák a tagállamokat egyrészt a szakképzés rugalmasabbá tételében (az európai szakképzési kreditrendszer – ECVET) másrészt pedig szakképzési rendszereik minőségének javításában (a Szakképzés Európai Minőségbiztosítási Referenciakerete – EQAVET). A közelmúltbeli értékelések eredményeivel összhangban mindkét eszközt korszerűsíteni és egyszerűsíteni kell.

Az **ECVET-ajánlás**²⁵ célja a tanulmányi eredmények elismerésének, összegyűjtésének és átvitelének javítása, a mobilitás és az egész életen át tartó tanulás támogatása, valamint egy uniós szakképzési kreditrendszer létrehozása volt. Ezt a kezdeményezést továbbfejlesztették a szakképzés terén folytatott európai együttműködés fokozásának jövőbeli prioritásairól szóló, 2002. évi koppenhágai nyilatkozatot²⁶ követően, amely kijelentette, hogy szükség van egy olyan rendszerre, amely biztosítja „az átláthatóság, az összehasonlíthatóság, az átvihetőség és a kompetenciák és/vagy képesítések különböző országok közötti, különböző szinteken történő elismerésének” támogatását.

Az EU szakképzési eszközeiről szóló, fent említett értékelések szerint az ECVET a tanulmányi egységek használata és dokumentálása révén nagymértékben hozzájárult a jobb mobilitási tapasztalat kialakításához, és a nemzetközi mobilitásban szinte valamennyi tagállam igénybe veszi az ECVET-et. Ugyanakkor az ECVET-pontok koncepcióját általában nem alkalmazták, és az ECVET nem vezetett európai kreditrendszer kialakulásához a szakképzés területén.

Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció során kapott visszajelzések és az ECVET végrehajtása során az elmúlt 10 évben szerzett tapasztalatok alapján ez a javaslat magában foglalja és megerősíti a 2009. évi ECVET-ajánlás egyes elemeit, miközben elhagyja belőle

²⁵ HL C 155., 2009.7.8.

²⁶ A Koppenhágában 2002. november 29–30-án megbeszélést tartó európai szakoktatási és szakképzési miniszterek és az Európai Bizottság nyilatkozata a szakoktatás és szakképzés terén megvalósuló megerősített európai együttműködésről.

azokat az elemeket, amelyek nem képviselnek hozzáadott értéket, vagy nem felelnek meg a szakképzési rendszerekben jelentkező valós igényeknek. Konkrétabban:

- A javaslat magában foglalja és megerősíti azt az elvet, hogy a képesítéseket tanulmányi eredmények egységei formájában kell megszerezni (moduláris képzés). Ez előfeltétele annak, hogy a szakképzési programok rugalmasabbak legyenek, és hogy könnyebbé váljon az érvényesítés, ami növelheti a továbbképzés és az átképzés iránti igényt. Ugyanakkor a szakképzésben részt vevő tanulók mobilitásának és az ilyen mobilitási időszakok során elért tanulmányi eredmények elismerésének megkönnyítésében is fontos szerepet játszik. Emellett támogathatja a szakképzési oklevelek automatikus kölcsönös elismerését és az ágazati szintű együttműködést is, többek között a készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködés tervein²⁷ keresztül megvalósuló támogatást. E célból meg kell vizsgálni az európai szakmai alapprofil koncepcióját, hogy meg lehessen határozni európai szinten a közös képzési tartalmak bizonyos százalékos arányát. A profilok jelentősen megkönnyíthetik a tanulók és a munkavállalók mobilitását, a szakképesítések és a külföldi tanulmányi időszakok eredményeinek automatikus elismerését, valamint a közös szakképzési képesítések és tantervek kidolgozását.
- A szakképzésben részt vevő tanulók földrajzi mobilitásának támogatásához kapcsolódó, a 2009. évi ajánlás keretében kidolgozott mobilitási eszközöket (például tanulmányi megállapodás és egyetértési nyilatkozat) más uniós eszközök – például az Erasmus+ program égisze alatt támogatott és az Europass továbbfejlesztéséhez kapcsolódó eszközök – keretében fogják továbbfejleszteni.
- A 2009. évi ajánlás által bevezetett kreditpontokat a nagyon alacsony igénybevétel és a hozzáadott értékre vonatkozó bizonyítékok hiánya miatt megszüntetik. A gyakorlatban az ECTS-t – a felsőoktatásban széles körben alkalmazott európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszert – a posztsekunder és a felsőfokú szakképzésben is alkalmazzák.

A 2009. évi ECVET-ajánlás hatályát veszti, az ECVET fenti rendelkezései és elvei pedig e javaslat alapján kerülnek felhasználásra és beépítésre más uniós szakpolitikai eszközökbe.

Az **EQAVET-ajánlás**²⁸ a szakképzés színvonalának javítása céljából került elfogadásra. A szakképzés jobb színvonalának fontosságát már a 2000. évi lisszaboni stratégia is tartalmazta, amely szerint a tudásalapú gazdaságra való átálláshoz modern és alakítható szakképzésre van szükség. a 2002. évi koppenhágai nyilatkozat ezt követően javaslatot tett a szakképzés minőségbiztosítása terén folytatott uniós együttműködésre a kölcsönös bizalom és a képesítések elismerésének támogatása céljából.

Az uniós szakképzési eszközökről szóló, fent említett értékelések kimutatták, hogy az EQAVET arra ösztönözte a tagállamokat, hogy vizsgálják felül és tökéletesítsék nemzeti minőségbiztosítási rendszereiket: tizenkét tagállam kifejezetten ezen ajánlásra válaszul végezte el a szükséges javításokat, míg a legtöbb más országban az EQAVET-et rendszereik felülvizsgálatára és kiigazítására használták. Ezenfelül több országban vannak olyan új

²⁷ A készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködés terve olyan új stratégiai megközelítés, amelynek célja, hogy keresletközpontú ágazati készségstratégiák kidolgozása érdekében mozgósítsa az érdekelt feleket. A terv biztos alapot biztosít a fokozott erőfeszítések elindításához. Eddig az additív gyártás, a gépjárműipar, az akkumulátorgyártás, a biogazdaság, az építőipar, a védelmi technológiák, az energetikai értéklánc digitalizációja és az energiaigényes iparágak, az űripár, a tengerészeti technológiák, a tengeri szállítás, a mikroelektronika, az acélipar, a textil-, ruha-, bőr- és cipőipar, valamint a turizmus területén történt meg a tesztelése.

²⁸ HL C 155., 2009.7.8.

minőségbiztosítási jogszabályok, amelyek kifejezetten hivatkoznak az EQAVET-re. Az ajánlás azonban nem járult hozzá jelentősen a minőségbiztosítási intézkedések országok közötti átláthatóságának javításához, és általában nem erősítette a kölcsönös bizalmat. Emellett egyes érdekelt felek úgy vélik, hogy az eszközt többnyire az iskolai szakmai alaképítésben alkalmazzák.

Az elmúlt tíz évben számos tevékenységet, például társaktól való tanulási tevékenységeket dolgoztak ki és célzott minőségbiztosítási kérdésekkel foglalkozó munkacsoportokat hoztak létre az uniós szintű EQAVET-hálózat keretében. E tevékenységek egyike, az EQAVET+ kezdeményezés, több olyan minőségbiztosítási kérdésre vonatkozó konkrét indikatív jellemzők kidolgozásából állt, amellyel a 2009. évi javaslat nem foglalkozott. A szóban forgó gyakorlatot az ajánlás 2013. évi külső értékelésére reagálva dolgozták ki, amely jelezte a javításra szoruló területeket.

Figyelembe véve a különböző értékelő tanulmányok fent vázolt eredményeit, ez a javaslat:

- Hatályon kívül helyezi a 2009. évi EQAVET-ajánlást, és beépíti ebbe az ajánlásba az uniós szakképzési minőségbiztosítással kapcsolatos munkát.
- Integrálja az EQAVET+ kezdeményezést a tanulmányi eredményekkel, a tanúsítással és értékeléssel, az érdekelt felekkel folytatott konzultációval, valamint a tanárok és oktatók szerepével kapcsolatos elemek hozzáadásával.
- Kiegészíti a szöveget egy, a szakképzési tanulási pályák rugalmasságára vonatkozó további indikatív jellemzővel, tekintettel arra, hogy egyre nagyobb szükség van a rugalmas szakképzési kínálat kialakítására, valamint a környezeti fenntarthatósághoz való hozzájárulásra.
- Kitér a szakképzési rendszerek és intézmények digitális felkészültségének szempontjára is.
- A minőségbiztosítás szakképzési rendszer szintjén végzett szakértői értékelésen keresztül új munkamódszert határoz meg a kölcsönös tanulás javítása, a szakképzés terén rendelkezésre álló minőségbiztosítási intézkedések átláthatóságának növelése és a tagállamok közötti kölcsönös bizalom megerősítése érdekében.
- Fenntartja az EQAVET nemzeti referenciapontjainak küldetését és funkcióit.

Hatásvizsgálat

A javaslat a tanulmányokban gyűjtött bizonyítékok és a legfontosabb érdekelt felekkel folytatott széles körű konzultációk alapján került kidolgozásra. Tekintettel a javasolt intézkedések és a tagállami kezdeményezések egymást kiegészítő jellegére, a javasolt tevékenységek önkéntes jellegére, valamint a várt hatások kiterjedésére, nincs szükség hatásvizsgálat elvégzésére.

Célravezető szabályozás és egyszerűsítés

Tárgytalan.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

Nem lesz szükség további költségvetési vagy személyi erőforrásokra az uniós költségvetésből. Továbbá, e kezdeményezés nem érinti a következő többéves pénzügyi keretről és jövőbeni programokról szóló tárgyalásokat.

5. EGYÉB ELEMEK

Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai

E javaslat felkéri a tagállamokat, hogy nemzeti prioritásaikkal, valamint oktatási és képzési gyakorlatukkal összhangban nemzeti szinten korszerűsítsék szakképzési rendszerüket.

A Bizottság a Cedefop éves nyomon követésére építve és a Szakképzési Tanácsadó Bizottsággal szoros együttműködésben ötévente jelentést fog tenni a Tanácsnak az ajánlás végrehajtásáról.

Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetében)

Tárgytalan.

A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata

Ajánlások a tagállamok részére

A javaslat felkéri a tagállamokat, hogy törekedjenek az uniós szakképzési politika végrehajtására, amelyet a Szakképzési Tanácsadó Bizottság által kidolgozott, a szakképzés 2020 utáni jövőjéről szóló vélemény²⁹ ihletett.

A Covid19-válság rávilágított arra, hogy a reziliensebb és a jövőbeli kihívásoknak jobban megfelelő szakképzés elérése érdekében minél előbb meg kell valósítani a reformintézkedések fő elemeit. A válság hangsúlyozta, hogy a szakképzésnek rugalmasabban kell reagálnia a gyors változásokra, fel kell gyorsítani a szakképzés digitalizációját, valamint modern és innovatív tanulási megközelítésekre van szükség és fokozottabban kell befektetni a tanárok és oktatók készségeibe és kompetenciáiba.

A Szakképzési Tanácsadó Bizottság véleményének egyik fő üzenete az, hogy ösztönözni kell egy olyan európai szakképzési kultúra létrejöttét, amely **eredményorientált, támogatja a tagállamokat a célok kitűzésében**, és módszereket dolgoz ki azok elérésének értékelésére. A szakképzés területén a lehetséges referenciaértékekről folytatott korábbi konzultációkra a javaslat számos, 2025-ig elérendő célt is meghatároz az alábbiakban felsoroltak szerint³⁰:

- **legalább 82 % legyen a munkahellyel rendelkezők aránya a végzett fiatalok körében³¹;**
- **a szakképzésben frissen végzettek 60 %-a részesüljön a szakképzése során munkaalapú tanulásban³².** Ez a célkitűzés a munkaalapú tanulás valamennyi formájára vonatkozik, és ezáltal hozzájárul az ifjúsági garancia által támogatható tanulószervezéses gyakorlati képzési lehetőségek bővüléséhez;
- **a szakképzésben részt vevő tanulók 8 %-a részesüljön külföldi tanulási célú mobilitásban³³.**

²⁹ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=20479&langId=en>

³⁰ A Covid19-világjárvány hatására az első években valószínűleg lelassul a célok megvalósulásának üteme, de a gazdasági fellendüléssel várhatóan felgyorsul az előrelépés.

³¹ Azon 20–34 éves fiatalok körében, akik középiskolai tanulmányaikat sikeresen befejezték, és 1–3 éve kerültek ki az oktatási rendszerből.

³² Azon 15–34 éves fiatalok körében, akik 1–3 éve kerültek ki az oktatási rendszerből. A mutató alapját a 2021-től az EU munkaerő-felmérés részeként összegyűjtött adatok fogják képezni.

³³ Ez az adott naptári évben a mobilitásban részt vevő tanulóknak az ugyanabban az évben a szakképzésben végzettek csoportjához viszonyított arányaként mérhető. A mutató alapját az Erasmus+ programból származó mobilitási adatok és a szakképzésben végzettekhez kapcsolódó, UOE-ből származó adatok fogják képezni. Emellett adott esetben a nemzeti hatóságok mobilitási programjaiból származó adatokat is fel lehetne használni az Erasmus+ programból származó adatok kiegészítésére.

Az első és a harmadik cél az Oktatás és képzés 2020 keretrendszer meglévő, a szakképzésben való foglalkoztathatóságra és mobilitásra vonatkozó referenciaértékeire, a második pedig a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről szóló tanácsi ajánlásra épül. A bizottsági szolgálati munkadokumentum részletesen kifejti az e mutatókkal és célkitűzésekkel összefüggő indokokat és célokat.

A javaslat továbbá több, a fent említett uniós politika végrehajtása érdekében nemzeti szinten követendő elvet meghatároz. Ezen elvek a következő tematikus célkitűzések köré épülnek:

1. A szakképzés gyorsan igazodik a dinamikusan változó munkaerőpiachoz

A Covid19-világjárvány uniós gazdaságra gyakorolt hatása, a gyors technológiai fejlődés, a digitalizáció, az erőforrás-hatékony, körforgásos és klímasemleges gazdaságra való átállás, az új üzleti modellek és a munkaszervezés új formái felgyorsítják a munkaerőpiac által igényelt készségek változásait. A tagállamoknak **megfelelő kereteket és intézkedéseket kell bevezetniük annak biztosítása érdekében, hogy a szakképzés reziliens legyen és gyorsan reagálhasson a változó munkaerőpiaci igényekre.** Jobb készség-előrejelzési és pályakövetési mechanizmusokra van szükség ahhoz, hogy reagálni lehessen a gazdasági ágazatokban és foglalkozásokban bekövetkező változásokra, és ennek megfelelően ki lehessen igazítani a szakképzés tartalmát. Döntő tényező a kiigazítás üteme. Olyan szintű autonómiára és finanszírozásra van szükség, amely elősegíti, hogy a szakképzési intézmények gyorsan reagáljanak a változó készségigényekre. A szakképzés konkrét foglalkozásokra készíti fel az embereket. Ugyanakkor a fiataloknak és a felnőtteknek szóló tanulási tartalmaknak egyensúlyt kell teremteniük a kulcskompetenciák, köztük az életviteli készségek³⁴ és a foglalkozásspecifikus készségek között.

A **munkaalapú tanulás és különösen a tanulószereződéses gyakorlati képzés** hatékony megközelítés a szakképzés munkaerőpiaci relevanciájának biztosításához. Gazdasági recesszió idején előfordulhat, hogy a kisvállalkozások nem tudnak tanulószereződéses gyakorlati helyeket biztosítani. Egy határozottabb megelőző megközelítés, a tanulószereződéses gyakorlati képzésre jobban fókuszáló ifjúsági garancia, valamint a többek között vállalatközi képzési központok formájában vagy a digitális képzési eszközök fokozott használata révén megvalósuló megfelelő támogatási intézkedések hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a tanulószereződéses gyakorlati képzések kedvezőtlen gazdasági körülmények között is stabilan rendelkezésre álljanak.

2. A rugalmasság és a fejlődési lehetőségek a szakképzés központi elemét képezik.

A mind az oktatási és képzési ágazatokon belüli, mind az azok közötti rugalmasság és fejlődési lehetőségek a jövőbeli igényeknek megfelelő szakképzési rendszerek kulcsfontosságú elemei. A tanulók erős elkötelezettségének és a jobb foglalkoztathatóságot eredményező szakképzési pályák vonzerejének biztosítása szempontjából alapvető fontosságú annak biztosítása, hogy a szakképzési programok **személyre szabottak és tanulóközpontúak** legyenek.

A **moduláris képzés bevezetése** – a szakmai képesítéseknek a tanulmányi eredmények kisebb részeire való lebontása – a tartalom rugalmas frissítésének és az egyének igényeihez való igazításának módja. A nem formális és az informális tanulás során szerzett tanulmányi eredmények érvényesítése elősegíti a továbbképzést és az átképzést, ami nemcsak teljes

³⁴ Az életvezetési készségek magukban foglalhatják a rezilienciát, a médiatudatosságot, a polgári kompetenciákat, a pénzügyi, környezeti és egészségügyi ismereteket. A nyitott, demokratikus társadalmak alapkövei az olyan aktív polgárok, akik képesek különbséget tenni a változatos forrásokból származó információk között, azonosítani a dezinformációt, megalapozott döntéseket hozni, reziliensek és felelősségteljesen cselekszenek.

képesítések, de mikrobizonyítványok vagy részleges képesítések megszerzéséhez is vezethet. Segít továbbá összekapcsolni a különböző területeket, ami szükséges a zöld és fenntartható gazdaság fejlődéséhez.

3. A szakképzés az innováció és a növekedés motorja, felkészít a digitális és zöld átállásra és a rendkívül keresett foglalkozásokra

A szakképzésnek a strukturális változásokra való reagálóképességét javíthatja egy proaktívabb megközelítés azáltal, hogy **a szakképzést stratégiaileg jobban összekapcsolja az előrettekintő gazdasági stratégiákkal, valamint a vállalkozói és innovációs ökoszisztémákkal**. Nem csupán a már folyamatban lévő változásokra való reagálásról van szó, hanem – különösen a gazdaság jelenlegi élénkülésével összefüggésben – a gazdasági és társadalmi átálláshoz való hozzájárulásról, a stratégiai ipari ökoszisztémákra (egészségügy, gyógyszeripar stb.) és az erőforrás-hatékony, körforgásos, klímasemleges és digitális gazdaságra tekintettel. Ez csökkentheti a szakképzési tantervek kiigazításához szükséges válaszdíót.

A tagállamoknak a szakképzés területén folytatniuk kell az olyan **szakképzési kiválósági** megközelítések alkalmazását, amelyek elősegítik a szakképzés integrálását a készség-ökoszisztémákba, az intelligens szakosodási stratégiákba, a nemzeti készségfejlesztési stratégiákba, az innovációs rendszerekbe, a körforgásos gazdasággal kapcsolatos stratégiákba, a korszerűsítési kezdeményezésekbe, illetve a nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervekbe. A szakképzés magasabb képesítési szinteken történő fejlesztése, valamint a vállalkozói szellem és az induló vállalkozások támogatása a szükséges válaszhatalok fontos elemei. Ehhez kiegészítő strukturális szakpolitikai intézkedéseknek kell társulniuk, amelyek hozzájárulhatnak az üzleti környezet vonzóbbá tételéhez, a beruházások ösztönzéséhez és az innováció terjesztéséhez. A transznacionális európai keretrendszeren keresztül összekapcsolt **szakképzési kiválósági központok** hatékony módon hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a készségfejlesztés elősegítse a hanyatló ágazatokról az új, növekvő ágazatokra való átállást, és (például az EU digitális kompetenciákra vonatkozó keretrendszerére és az IKT-szakembereket célzó Európai e-Kompetenciakeretre építve) beépítse a zöld és digitális készségeket a szakmai tartalmakba.

A **szakképzési ágazat környezetbarátabbá tételéhez** elsősorban környezetbarátabb szakképzési programokra, tantervekre és tartalmakra van szükség, de a szakképzési intézményeknek a környezeti lábnyom megfelelő figyelembevételével való irányítására is. Ehhez támogatni kell a szakképzési intézményeket abban, hogy kiigazítsák programjaikat és meggyőződjenek arról, hogy azok megfelelnek a környezeti célok teljesítésében élen járó vállalkozások igényeinek, továbbá biztosítsák, hogy az infrastruktúra és a technológia megfelel a fenntarthatósági követelményeknek és ezáltal hozzájárul a fenntartható fejlődési célok végrehajtásához is például azáltal, hogy biztosítja az épület-korszerűsítési hullámmal, valamint a zöld és fenntartható átmenethez szükséges készségeket. Emellett – amint azt a Covid19-válság is szemlélteti – a szakképzési intézményeknek fel kell karolniuk a digitalizációt, és olyan egyértelmű digitális stratégiával kell rendelkezniük, amely több dimenzióval is foglalkozik: digitális tanulási tartalom biztosítása, pedagógiai megközelítések alkalmazása a digitális tanulásban, valamint az adatok jobb felhasználása a tanulók előrehaladásának nyomon követése, a testreszabott megközelítések és a készségigény-előrejelzések kidolgozása érdekében.

4. A szakképzés vonzó és a képzés/készségfejlesztés modern, digitalizált módon történik

A szakképzés nagyon jó foglalkoztatási lehetőségeket kínál a munkaerőpiacon rendkívül keresett szakmákban, ugyanakkor a legtöbb tagállamban továbbra is kihívást jelent, hogy

korlátozott a vonzereje a tanulók és a vállalkozások körében. Ez azt jelenti, hogy – elsősorban az új tanulási környezetek, eszközök és pedagógiai módszerek vonatkozásában – több erőfeszítésre van szükség **a szakképzés vonzerejének növelése** érdekében a szakképzés megújítása és korszerűsítése terén, különös tekintettel a digitalizációra. Az IKT-alapú szimulátorok vagy a virtuális és kibővített valóság a költséges fizikai berendezésekhez képest jelentős mértékben hozzá tudnak járulni a szakképzés megújításához és korszerűsítéséhez, valamint növelni tudják a képzéshez való hozzáférést és annak hatékonyságát. Ez különösen előnyös lehet a kisvállalkozások számára és a kis- és középvállalkozásokban szervezett tanulószerveződéses gyakorlati képzések esetében.

Az együttműködésen alapuló oktatás, valamint az interdiszciplináris és projektalapú tanulás révén új típusú készségeket lehet elsajátítani. A vonzerő egy másik aspektusa az **átjárhatóság**: az oktatási és képzési rendszereknek lehetővé kell tenniük a szakképzés, az általános és középiskolai oktatás, a felsőoktatás és a felnőttoktatás közötti vertikális és horizontális átjárhatóságot. A magasabb szintű szakképzési programokat tovább kell bővíteni a magasabb szintű szakmai készségek iránti megnövekedett igények kielégítésének támogatása érdekében. A magas színvonalú pályaaorientációs szolgáltatások szintén növelhetik a szakképzés vonzerejét.

A **nemzetköziesítés, a transznacionális mobilitás**, a virtuális készségfejlesztési versenyek³⁵, a más oktatási és képzési ágazatokkal való szoros kapcsolatok, a kutatás és a munkaerőpiaci szereplők kulcsfontosságúak a szakképzés megtervezésének és megvalósításának megújításához.

A szakképzés minőségének javítása csak jól képzett és motivált **tanárok és oktatók** segítségével lehetséges. A szakképzésben dolgozókat támogatni kell a készségek fejlesztésében, valamint az új technológiák elsajátításához, a multikulturális környezetben való munkavégzéshez és a változó munkaerőpiaci igények megértéséhez szükséges eszközök biztosításában. A szakképzésben részt vevő tanárok és oktatók motivációja, szakmai előmenetele és jólléte kulcsfontosságú szakmájuk vonzerejének növeléséhez. A szakoktatók, akik a munkaidejük egyik részében egy vállalnál dolgoznak, másik részében pedig szakképző iskolában tanítanak, hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a szakképző iskolák és a vállalkozások között erősödjön, valamint strukturáltabb és gyakoribbá váljon az együttműködés. A szakoktatók biztosíthatják az iskolai környezetben a szükséges innováció megteremtését és megoldást nyújthatnak a szakmai oktatók hiányának és idősödésének fokozódó problémájára. A koncepció érdekes karrierlehetőségeket kínál, és előnyös mind az iskolák, mind a vállalatok számára, többek között a bérköltségek megosztása révén.

5. A szakképzés előmozdítja az esélyegyenlőséget

A színvonalas szakképzés egyúttal a **hátrányos helyzetű csoportok** integrációjához is hozzájárul. Ez azt jelenti, hogy biztosítanunk kell a széles körű hozzáférést, és meg kell szüntetnünk a részvétel előtt még fennálló akadályokat, többek között a fogyatékkal élőket, az alacsony képzettségű felnőtteket, az etnikai és faji kisebbségek, köztük a romák és a migráns háttérrel rendelkezők esetében. Ez segíthet a digitális tanulási eszközökhöz, az internetkapcsolathoz és a szükséges informatikai eszközökhöz való hozzáféréssel kapcsolatban a Covid19-válság során felmerült méltányossági aggályok kezelésében is. A

³⁵

A készségfejlesztési versenyek növelik a képzett emberek ismertségét és elismertségét, emellett pedig megmutatják, hogy a készségek mennyire fontosak a gazdasági növekedés és a személyes siker eléréséhez. A különböző szakmákban magas szintű normákat állapítanak meg a készségek kiválóságára vonatkozóan, és versenyhelyzeteken keresztül mérik e normák gyakorlatba való átültetését. Arra ösztönzik a fiatal versenyzőket, hogy új magasságokba jussanak, és segítik őket abban, hogy szenvedélyükből szakmát kovácsoljanak.

célzott intézkedések és a rugalmas képzési formák megelőzhetik a lemorzsolódást a szakképzésből, és lehetőséget nyújthatnak a lemorzsolódóknak arra, hogy újra bekapcsolódjanak a szakképzésbe.

Foglalkozni kell a nemi előítéletekkel is a hagyományos „férfi” és „női” szakmák közötti egyensúly előmozdításával, többek között a nők hagyományosan „férfi” szakmákra felkészítő szakképzésben, illetve a férfiak hagyományosan „női” szakmákra felkészítő szakképzésben való részvételének ösztönzésével.

6. A szakképzés a minőségbiztosítás kultúrájára támaszkodik (lásd fent)

7. Nemzeti szintű végrehajtás

Az összes érdekelt fél közötti fenntartható partnerségek kulcsfontosságúak **a szakképzés hatékony irányításának** megvalósításához. A tagállamok felkérést kapnak arra, hogy a lehető legjobban használják ki a meglévő európai eszközöket, például az Europaszt, az európai képesítési keretrendszert (EKKR), illetve az ESCO-t (a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozása) és maximalizálják a köztük lévő szinergiákat, többek között a szakképzési képesítések/oklevelek és a külföldi tanulmányi időszakok eredményeinek automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzése érdekében. Az európai uniós alapok és eszközök továbbra is a készségekre összpontosítanak, és lehetőségeket biztosítanak a szakképzés reformjának finanszírozására. Az ajánlás hatékonyabb és eredményesebb végrehajtása érdekében javasoljuk, hogy az illetékes nemzeti hatóságok a vonatkozó meglévő nemzeti rendelkezésekre és a meglévő pénzügyi keretekre építve az ajánlás elfogadását követő egy éven belül határozzák meg az ajánlás nemzeti szintű végrehajtásához szükséges intézkedéseket és kövessék nyomon azon végrehajtását.

Uniós szintű támogatás

A javaslat célja, hogy megerősítse a háromoldalú Szakképzési Tanácsadó Bizottság kulcsszerepét a szakképzési politika uniós irányításában, ugyanakkor egy folytatódó munkaprogram alapján strukturáltabb munkamódszert is szorgalmaz. Emellett szorosabb együttműködésre szólít fel más kulcsfontosságú érdekelt felekkel, például a tanulók képviselőivel és a szakképzési intézményekkel.

A javaslat nem változtat a készségfejlesztés, oktatás és képzés területén meglévő átfogó irányítási struktúrákon.

Az Európai Bizottság által ezen ajánlás végrehajtása céljából a tagállamoknak nyújtott támogatás fokozatosan kiterjeszthető a tanulószerveződéses gyakorlati képzést érintő strukturális reform fokozott támogatásán keresztül a tanulószerveződéses gyakorlati képzést támogató szolgáltatás révén³⁶ és A Tanulószerveződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének az ifjúsági garanciával szinergiában történő ösztönzésével, valamint a szakképzési támogatási szolgáltatásoknak és a Cedefopnak a kiterjesztésével. A tevékenységek számos szolgáltatásra kiterjedhetnek, beleértve az egymástól való tanulást, a szakértői tanácsadást, a teljesítmény-összehasonlításon alapuló tanulást, az elemző munkát és az ezen ajánlás végrehajtásához szükséges kapacitásépítést.

³⁶

A színvonalas és eredményes tanulószerveződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről szóló tanácsi ajánlás egyik fő utánpótlási intézkedéseként a Bizottság 2018 novemberében elindította a tanulószerveződéses gyakorlati képzések támogatási szolgáltatásait. A Tanulószerveződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének tagjai ezáltal támogatást kapnak ahhoz, hogy egy tudásközpont és egy hálózatépítési központ segítségével több és jobb tanulószerveződéses gyakorlati képzés legyen elérhető. Magában foglalja továbbá a teljesítmény-összehasonlításon alapuló tanulást, egy a teljesítményértékelést és a társaktól való tanulást ötvöző módszertant, amely strukturált folyamatot biztosít a tagállamok közötti kölcsönös tanuláshoz a tanulószerveződéses gyakorlati képzési rendszereik javítása terén.

A szakképzési kiválósági központok platformjai a szakképzésben a kiválóság „felfelé irányuló konvergenciájának” előmozdítását célozzák, és két szinten működnek:

1. Nemzeti szinten: egy adott helyi kontextusban a szakmai kiválósági központok szorosan beépülnek a helyi vállalkozói és innovációs ökoszisztémákba és klaszterekbe, és technológiai terjesztési központként működnek a kkv-k számára, beleértve a digitális tanulási eszközöket (IKT-alapú szimulátorok, virtuális és bővített valóság), és európai szinten összekapcsolják őket.
2. Nemzetközi szinten³⁷: a szakképzési kiválósági központok platformjai világszínvonalú referenciapontokat hoznak létre a szakképzés területén az egyes ágazatokban/szakmákban (például repüléstechnika, e-mobilitás, zöld és körforgásos technológiák, információs és kommunikációs technológiák, egészségügy stb.) vagy innovatív megközelítésekben (például digitális megoldások, mesterséges intelligencia stb.) közös érdekkeltséggel bíró szakképzési kiválósági központok összefogása révén a társadalmi kihívások (köztük az éghajlatváltozás, az erőforrások kimerülése és hiánya, a szennyezés, a fenntartható fejlődési célok elérése, a migránsok integrációja, az alacsony képesítésű személyek továbbképzése stb.) kezelése érdekében.

A platformok nyitva állnak a fejlett szakképzési kiválósági rendszerekkel rendelkező országok, valamint a hasonló megközelítések kidolgozásának folyamatában lévő országok előtt, azzal a céllal, hogy feltárják a szakképzési intézményekben rejlő azon lehetőségeket, hogy proaktív szerepet játsszanak a növekedés, a versenyképesség és az innováció támogatásában. A szakképzési kiválósági központok platformjainak nem célja, hogy a nulláról új szakképzési intézményeket és infrastruktúrát építsenek ki. Ehelyett arra törekcsenek, hogy olyan helyi/regionális partnereket fogjanak össze, mint az alap- és továbbképzést nyújtó szakképzési intézmények, felsőfokú oktatási intézmények, köztük az alkalmazott tudományokat oktató és műszaki egyetemek, kutatóintézetek, tudományos parkok, klaszterek, vállalkozások – különösen a mikro-, valamint kis- és középvállalkozások –, kamarák és vállalkozói szövetségek, szociális partnerek, ágazati készségtanácsok, szakmai/ágazati szövetségek, klaszterek, országos és regionális hatóságok és fejlesztési ügynökségek, állami foglalkoztatási szolgálatok stb.

Fontos szerepet játszhat a SELFIE önértékelési eszköz, amely támogatja az oktatási és képzési intézményeket abban, hogy a tanítás során és a tanuláshoz hatékonyan alkalmazzák a digitális technológiákat. Az eszközt tovább fogják fejleszteni és ki fogják bővíteni, hogy kiterjedjen a munkáltatókkal folytatott munkaalapú tanulási rendszereken belüli együttműködésre. Az EQAVET keretrendszer kiigazításra került, hogy az magában foglalja az oktatás és a tanulás digitalizálásához kapcsolódó minőségi kritériumokat/leírásokat, többek között a SELFIE eszköz használata révén. Az eszközt tovább fogják fejleszteni és ki fogják bővíteni, hogy kiterjedjen a munkáltatókkal folytatott munkaalapú tanulási rendszereken belüli együttműködésre. Az EQAVET keretrendszer kiigazításra került, hogy az magában foglalja az oktatás és a tanulás digitalizálásához kapcsolódó minőségi kritériumokat/leírásokat, többek között a SELFIE eszköz használata révén.

Az európai szakképzési rendszerek a *készségfejlesztés globális referenciapontjává* válhatnak. Számos európai szintű intézkedésre van szükség, amellyel előmozdítható Európa vezető szerepe a globális képzési piacon, ilyen például a szakképzési rendszerek

³⁷ Ez mind az európai, mind a nem európai dimenzióra vonatkozik. A szakképzési kiválósági központok nemzetközi platformjainak uniós országokat is magukban kell foglalniuk, és kiterjedhetnek más országokra is, amennyiben azok részvétele hozzáadott értékkel bír a platform számára.

nemzetköziesítésének támogatása, a készségfejlesztési versenyek előmozdítása vagy a szakképzés vonzerejét és arculatát hangsúlyozó kommunikációs kampányok szervezése.

A szakképzés kiválóságát és nemzetközivé válását támogató innovatív elem *az európai szakmai alapprofilok* koncepciója, amely meghatározná az európai szinten közös képzési tartalmak bizonyos arányát. Az Europass-platform részeként – és lehetőség szerint a szakképzésre vonatkozó digitális tartalmakkal kiegészítve – a profilok jelentősen megkönnyíthetik a tanulók és a munkavállalók mobilitását, a szakképesítések és a külföldi tanulmányi időszakok eredményeinek automatikus elismerését, valamint a közös szakképzési tantervek, képesítések és mikrobizonyítványok kidolgozását.

A fokozott átláthatóság és a bizalomépítés európai dimenziójának megerősítése érdekében a javaslat szorgalmazza a szakképzés terén rendelkezésre álló *minőségbiztosítási intézkedések szakértői értékelésének bevezetését*. Az európai dimenzióra való összpontosítás azon sikeres tevékenységek logikus kiterjesztése, amelyekre az EQAVET-ajánlás 2009-es elfogadása óta sor került, és amelyek az országok többségét segítették minőségbiztosítási rendszereik kialakításában, felülvizsgálatában és tökéletesítésében. E megerősített európai dimenzió – melynek célja az átláthatóság és a bizalomépítés szakértői értékelés révén történő megerősítése – formátumáról és munkamódszereiről további eszmecserét kell folytatni valamennyi érdekelt féllel.

A szakképzési intézmények és szövetségeik kulcsfontosságú szerepet játszanak a szakképzési reformok nemzeti szintű végrehajtásában, és közvetlen jelentőséggel bírnak az uniós szakpolitikák és kezdeményezések végrehajtása terén. Multiplikátorhatásuk van a szakképzési politikai menetrend és az uniós szinten kicserélt bevált gyakorlatok terjesztésében, emellett pedig a gyakorlati szakemberek helyi szintű szemszögéből visszajelzést és szakértelmet nyújtanak a Bizottság szakpolitikai javaslataihoz. *Meg kell erősíteni a szakképzési intézményekkel folytatott strukturált párbeszédet az uniós szintű szakképzési együttműködésben betöltött képességük és szerepük megerősítése érdekében.*

Az e javaslatban tett kötelezettségvállalások teljesítésének támogatása érdekében ösztönözni kell az uniós alapok és programok (például a Next Generation EU, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a REACT-EU, az Európai Szociális Alap Plusz, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az InvestEU, az Erasmus+, az Európai horizont, az Interreg, a Digitális Európa, a méltányos átállási mechanizmus, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap) felhasználását.

Különösen a javasolt Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és REACT-EU képes enyhíteni az átállás és a Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági hatásait. Mindenekelőtt meg lehetne erősíteni a tanulószereződéses gyakorlati képzések támogatását, a szakképzési intézmények digitalizálását, valamint a válság által súlyosan érintett ágazatokban dolgozókat támogató minőségi átképzési programok zökkenőmentes bevezetését lehetővé tevő szakképzési reformok felgyorsítását.

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA**a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát célzó szakképzésről**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen 165. és 166. cikkére, tekintettel az Európai Bizottság javaslatára, mivel:

- (1) Az Európai Unió Alapjogi Chartája³⁸ az oktatást, valamint a szakképzésben és a továbbképzésben való részvételt jogként ismeri el, míg az Egyesült Nemzetek 2030-ig kitűzött fenntartható fejlődési céljai³⁹ valamennyi nő és férfi számára egyenlő hozzáférést irányoznak elő a megfizethető és minőségi műszaki, szakmai és felsőfokú oktatáshoz, beleértve az egyetemi oktatást is, és számottevően növelni kívánják azon fiatalok és felnőttek számát, akik a foglalkoztatás, a tisztességes munka és az üzleti vállalkozás szempontjából releváns készségekkel – többek között technikai és szakmai készségekkel – rendelkeznek.
- (2) A 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillére⁴⁰ több kulcsfontosságú elvet határoz meg a méltányos alapon és jól működő munkaerőpiacok és jóléti rendszerek támogatására, köztük a minőségi és inkluzív oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz való jogról szóló 1. elvet, valamint a foglalkoztatás aktív támogatásáról szóló 4. elvet.
- (3) A színvonalas és innovatív szakképzési rendszerek ellátják az embereket a foglalkoztatásukhoz szükséges azon készségekkel, amelyek segítségével alkalmazkodni tudnak és helyt tudnak állni a kettős – digitális és zöld – átállás során, kezelni tudják a szükséghelyezteteket és gazdasági sokkhatásokat, és egyben támogatni a gazdasági növekedést és a társadalmi kohéziót. Ily módon szert tesznek azokra a készségekre, amelyekkel a munkaerőpiacon keresett munkahelyeket betölthetik vagy ilyet teremthetnek.
- (4) Az erős szakképzési politikák elengedhetetlenek a szakképzett, képzett és alkalmazkodásra képes munkaerő, valamint a gazdasági változásokra reagálni képes munkaerőpiacok fejlesztésére irányuló, az EUMSZ 145. cikkében meghatározott célkitűzés megvalósítása érdekében.
- (5) A Bizottság európai zöld megállapodásról szóló közleménye⁴¹ Európa új növekedési stratégiája, amelynek célja, hogy átalakítsa, és ezáltal fenntarthatóbb pályára állítsa az Unió gazdaságát és társadalmát. Az iskolák, a képzési intézmények és az egyetemek megfelelő helyzetben vannak ahhoz, hogy tájékoztassák a diákokat, szülőket,

³⁸ HL C 326., 2012.10.26.

³⁹ <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

⁴⁰ 13129/17. sz. dokumentum.

⁴¹ COM(2019) 640 final

vállalkozásokat és a szélesebb értelemben vett közösséget a sikeres átálláshoz szükséges változásokról. A zöld átállás előnyeinek kiaknázásához proaktív átképzésre és továbbképzésre van szükség.

- (6) „A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa” című bizottsági közlemény⁴² kiemeli a készségek, a foglalkoztathatóság és az emberi tőke középpontba helyezésének szükségességét, amit fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát szolgáló szakképzésről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslattal⁴³ kiegészített, aktualizált európai készségfejlesztési program révén lehet megvalósítani. Bejelenti emellett az európai oktatási térséggel kapcsolatos további munkát, valamint az oktatás és a képzés terén folytatott tagállami együttműködés új keretrendszerét.
- (7) A Bizottság „Új európai iparstratégia” című közleménye⁴⁴ határozott fellépést sürget annak érdekében, hogy az egész életen át tartó tanulás mindenki számára valósággá váljon, valamint hogy az oktatás és képzés lépést tartson a kettős átállással. Felszólítja továbbá a felsőoktatási és a szakképzési szereplőket, hogy biztosítsanak több tudóst, mérnököt és technikust a munkaerőpiac számára. A körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv⁴⁵ és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2030-ig teljesítendő uniós stratégia⁴⁶ kiemeli a készségfejlesztés kulcsszerepét a zöld és tiszta gazdaságra való átállás során.
- (8) A „Kkv-stratégia a fenntartható és digitális Európáért” című bizottsági közlemény⁴⁷ kiemeli, hogy az uniós mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) negyedének a képzett munkaerő vagy a tapasztalt vezetők rendelkezésre állása vált a legnagyobb problémává⁴⁸, és hogy a képzett munkaerő hiánya jelenti az új beruházások legfőbb akadályát szerte az EU-ban⁴⁹. A szakképzés különösen fontos a kkv-k számára annak biztosítása érdekében, hogy munkavállalóik rendelkezzenek a szükséges készségekkel.
- (9) „Az egyenlőség Uniója: a nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó stratégia (2020–2025)” című bizottsági közlemény⁵⁰ hangsúlyozza, hogy a nők és férfiak számára egyaránt fontos a szakképzés annak biztosítása érdekében, hogy a hagyományosan többnyire férfiak, illetve nők által gyakorolt szakmákban megvalósuljon a nemek közötti egyensúly és kezelni lehessen a nemi sztereotípiákat.
- (10) Az „Uniók költségvetés – az európai helyreállítási terv motorja” című európai bizottsági közlemény⁵¹ egy bátor, átfogó tervet határoz meg az európai gazdaság helyreállítására. Ez a terv a szolidaritáson és a méltányosságon alapul, és mélyen az Unió közös elveiben és értékeiben gyökerezik. A terv meghatározza, hogy miként lehet újraindítani az európai gazdaságot, lendületet adni a zöld és a digitális átállásnak, valamint hogy miként lehet a gazdaságot méltányosabbá, ellenállóbbá és fenntarthatóbbá tenni a jövő generációi számára.

⁴² COM(2020) 14 final

⁴³ COM(2020) 274 final

⁴⁴ COM(2020) 102 final

⁴⁵ COM(2020) 98 final

⁴⁶ COM(2020) 380 final

⁴⁷ COM(2020) 103 final

⁴⁸ 2019. évi SAFE felmérés, https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/safe/html/index.en.html

⁴⁹ EBB 2018/2019-es beruházási jelentés, <https://www.eib.org/en/publications/investment-report-2018>

⁵⁰ COM(2020) 152 final

⁵¹ COM(2020) 442 final

- (11) Az ifjúsági garancia⁵² 2013 óta segíti a fiatalokat a munkaerőpiacra való belépésben azáltal, hogy a munkahelyük elvesztését vagy az iskola elhagyását követő négy hónapon belül színvonalas állásajánlatot, továbbképzést, tanulószerveződéses gyakorlati képzést vagy szakmai gyakorlatot kínál számukra. A szakképzés hatékonynak bizonyult a kirekesztés kockázatának kitett fiatalok munkaerőpiacra való belépésének megkönnyítésében. A jövőben a vonzó és munkaerőpiaci szempontból releváns szakképzés – különösen a tanulószerveződéses gyakorlati képzések – még nagyobb szerepet játszhat az ifjúsági garancia keretében a fiatalok munkanélkülivé válásának megelőzésében és a jövőbeli munkaerőpiaci lehetőségekre való felkészítésében, különösen a zöld és digitális átmenet részeként.
- (12) Az Európai Szociális Alap Pluszról (ESZA+) szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló bizottsági javaslat célja biztosítani az oktatási és képzési rendszer munkaerőpiaci relevanciáját és a mindenki számára egyenlő hozzáférést az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez, nevezetesen a továbbképzési és átképzési pályák révén.
- (13) Az „Erasmus” elnevezésű uniós oktatási, képzési, ifjúsági és sportprogram létrehozásáról és az 1288/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló bizottsági javaslat úgy rendelkezik, hogy meg kell őrizni a 2014–2020-as program integrált jellegét, amely a tanulás valamennyi aspektusára kiterjed (formális, nem formális és informális, az összes életszakaszt átfogó tanulás), hogy ezzel ösztönözhetőek legyenek a rugalmas tanulási pályák, melyek lehetővé teszik az egyén számára a 21. századi kihívásoknak való megfeleléshez szükséges képességek fejlesztését.
- (14) Ez az ajánlás az oktatás és képzés, valamint a készségek területén európai szinten kidolgozott, az I. mellékletben összefoglalt számos kezdeményezésre épül, és hozzá fog járulni a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát támogató európai készségfejlesztési programhoz, az aktualizált digitális oktatási cselekvési tervhez, az európai oktatási térséghez, valamint az oktatás és a képzés terén folytatott együttműködés stratégiai keretrendszeréhez.
- (15) Ez az ajánlás teljesíti az európai oktatási térség azon célkitűzését, hogy olyan valódi európai tanulási teret hozzon létre, amelyben a határok nem akadályozzák a magas színvonalú és inkluzív oktatást és képzést, és amelynek célja a közoktatási és felsőoktatási végzettségek és a külföldi tanulmányi időszakok elismerése előtt álló akadályok felszámolása, valamint a képzéseket és az egész életen át tartó tanulást igazoló oklevelek határokon átnyúló zavartalanabb érvényesítése.
- (16) A szakképzés területén folytatott fokozott európai együttműködés (a koppenhágai folyamat) 2002. december 19-i tanácsi állásfoglalásban⁵³ elfogadott prioritásaira építve a magas színvonalú és rugalmas szakképzés, valamint a transznacionális mobilitás célkitűzései továbbra is a szakképzés korszerűsítésére vonatkozó, a felelős miniszterek által a bruges-i közleményben⁵⁴ 2010-ben meghatározott átfogó elképzelés középpontjában álltak.
- (17) A szakképzésért felelős miniszterek a 2015. június 22-i rigai következtetésekben⁵⁵ egy sor prioritást határoztak meg ezen elképzelés megvalósításának támogatására, amelyeket az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai

⁵² HL C 120., 2013.4.26., 1. o.

⁵³ HL C 1.3, 2003.1.18.

⁵⁴ <https://www.cedefop.europa.eu/en/content/bruges-communicue>

⁵⁵ https://www.izm.gov.lv/images/RigaConclusions_2015.pdf

keretrendszerének (Oktatás és képzés 2020)⁵⁶ végrehajtásáról szóló 2015. évi tanácsi és bizottsági közös jelentés, valamint a 2016-ig tartó időszakra vonatkozó új európai készségfejlesztési program⁵⁷ tartalmaz, amely a vonzerő és a minőség hangsúlyozásával további erős lendületet adott az uniós szakképzési politikának.

- (18) A szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás⁵⁸ referenciakeretet hozott létre, amely támogatja a tagállamokat szakképzési rendszereik minőségének javításában, és hozzájárul a szakképzés-politikai fejlemények tagállamok közötti fokozott átláthatóságához. Végrehajtásának tíz éve alatt az EQAVET ösztönözte a nemzeti minőségbiztosítási rendszerek reformját, de nem járult hozzá jelentősen a minőségbiztosítási intézkedések átláthatóságának javításához. Emellett az EQAVET-et elsősorban az iskolai alapú szakmai alapképzésben alkalmazták. Ezért ebbe az ajánlásba be kell építeni a 2009. évi EQAVET referenciakeretet, valamint azokat az elemeket, amelyek a végrehajtásának a tanulmányi eredmények minőségével, a tanúsítással és az értékeléssel, az érdekelt felekkel folytatott konzultációval, a tanárok és oktatók szerepével, a munkaalapú tanulással, továbbá a szakképzés rugalmasságával kapcsolatos hiányosságait hivatottak kiküszöbölni. A kölcsönös tanulás javítása, a szakképzés terén rendelkezésre álló minőségbiztosítási intézkedések átláthatóságának és következetességének fokozása, valamint az uniós tagállamok közötti kölcsönös bizalom megerősítése érdekében be kell vezetni a rendszerszintű minőségbiztosítás uniós szintű szakértői értékelését.
- (19) Az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás⁵⁹ célul tűzte ki a tanulmányi eredmények elismerésének, összegyűjtésének és átvitelének javítását, a mobilitás és az egész életen át tartó tanulás támogatását, valamint egy uniós szakképzési kreditrendszer létrehozását. Végrehajtásának tíz éve alatt az ECVET a tanulmányi eredmények egységeinek használata és dokumentálása révén nagymértékben hozzájárult a minőségibb mobilitási tapasztalat kialakításához. Az ECVET-pontok koncepcióját azonban általában nem alkalmazták, és az ECVET nem vezetett európai kreditrendszer kialakulásához a szakképzés területén. Ezért ennek a tanácsi ajánlásnak tartalmaznia kell az ECVET rugalmassággal kapcsolatos elveit (például a tanulmányi eredmények egységei tekintetében). A szakképzésben részt vevő tanulók mobilitását támogató ECVET-eszközöket (például tanulmányi megállapodás és egyetértési nyilatkozat) más uniós eszközök, például az Erasmus+ program égisze alatt támogatott eszközök keretében tovább kell fejleszteni. A posztsekunder és a felsőfokú szakképesítések esetében alkalmazható a már jelenleg is használatos európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer.
- (20) A színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről szóló, 2018. március 15-i tanácsi ajánlásban⁶⁰ 14 kulcsfontosságú kritériumot határoz meg, melyeket a tagállamoknak és az érdekelt feleknek alkalmazniuk kell a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzések kidolgozásához, egyaránt biztosítva a munkával kapcsolatos készségek fejlesztését és a tanulószereződéses tanulók személyes fejlődését.

⁵⁶ HL C 417., 2015.12.15., 25. o.

⁵⁷ COM(2016) 381 final

⁵⁸ HL C 155., 2009.7.8.

⁵⁹ HL C 155., 2009.7.8.

⁶⁰ HL C 153., 2018.5.2.

- (21) A 2015. június 22-i rigai következtetésekben elfogadott prioritások CEDEFOP általi nyomon követése számos olyan területet mutat be, ahol az országok haladást értek el a szakképzés modernizációs menetrendjében, különösen a tanulószerveződéses gyakorlati képzés és a munkaalapú tanulás, a minőségbiztosítás, a készségek előrejelzésére szolgáló mechanizmusok és a szociális partnereket bevonó tanácsadó testületek létrehozása, az átjárhatóság és a rugalmasság növelése, valamint a közelmúltban a digitális készségekre helyezett nagyobb hangsúly tekintetében. A zöld és a digitális átállás fényében azonban jelentősen bővíteni és javítani kell a szakmai továbbképzés kínálatát a fiatalok és a felnőttek számára egyaránt, ugyanakkor növelni kell a szakmai alapképzés vonzerejét és minőségét.
- (22) Számos országban vannak a szakképzés területén a kiválóság előmozdítására, valamint a szakképzésnek az innovációs és készségfejlesztő ökoszisztémákkal való jobb összekapcsolására irányuló kezdeményezések. E példákra építve sikeresen folyik a szakképzési kiválósági központok koncepciójának tesztelése azzal a céllal, hogy világszínvonalú képzési referenciaponttá válhassanak mind az alapképzés, mind a folyamatos továbbképzés és átképzés konkrét területein.
- (23) A szakképzés jövőjéről szóló, 2018 decemberében elfogadott véleményében⁶¹ a Szakképzési Tanácsadó Bizottság egy olyan kiváló, inkluzív és egész életen át tartó szakképzést vázolt fel, amely megfelel a gazdasági, technológiai és társadalmi változások által kiváltott jövőbeli követelményeknek. Ebben a véleményben a Szakképzési Tanácsadó Bizottság felkérte a Bizottságot, hogy átfogó tanácsi ajánlás formájában dolgozzon ki egy javaslatot az uniós szakképzési szakpolitikai keret, az irányítás és a meglévő eszközök racionalizálására és megszilárdítására.
- (24) Ezen ajánlás alkalmazásában a szakképzés olyan oktatás és képzés, amelynek célja, hogy felvértezze a fiatalokat és a felnőtteket az egyes foglalkozások végzéséhez vagy tágabb értelemben a munkaerőpiaci integrációhoz szükséges ismeretekkel, know-how-val, készségekkel és/vagy kompetenciákkal, és amely formális és nem formális keretek között is biztosítható az európai képesítési keretrendszer valamennyi szintjén, a felsőfokú szintet is beleértve.
- (25) Tekintettel nem kötelező jellegére, ez az ajánlás tiszteletben tartja a szubszidiaritás és az arányosság elvét, végrehajtásának pedig az uniós és nemzeti joggal és gyakorlattal összhangban kell történnie. Ez az ajánlás nem érinti a 2013/55/EK irányelvvel⁶² módosított, a szakmai képesítések elismeréséről szóló 2005/36/EK irányelvet⁶³ és az abban foglalt képesítéselismerési rendszert,

A KÖVETKEZŐKET AJÁNlja A TAGÁLLAMOKNAK:

- a) olyan uniós szakképzési politika végrehajtásán munkálkodjanak, amely:
- *felvértezi a fiatalokat és a felnőtteket a változóban lévő munkaerőpiacon és társadalomban való boldoguláshoz szükséges készségekkel, és kezeli a gazdasági helyreállítást és a zöld és digitális gazdaságra való méltányos átállást a demográfiai változások idején és valamennyi gazdasági ciklus során,*
 - *biztosítja az inkluzivitást és az esélyegyenlőséget, és hozzájárul a reziliencia, a társadalmi méltányosság és a jólét megvalósításához, valamint*

⁶¹ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=20479&langId=en>

⁶² HL L 354., 2013.12.28.

⁶³ HL L 255., 2005.9.30,

- *a készségfejlesztés globális referenciapontjaként szolgáló európai szakképzést alakít ki;*
- b) az alábbi 1–23. pontban meghatározott elvekkel összhangban hajtsanak végre intézkedéseket és beruházásokat e szakpolitika megvalósítása érdekében, valamint
- c) törekedjenek a vonatkozó európai nyomonkövetési keretrendszerek részét képező alábbi **célkitűzések** 2025-ig történő elérésére, többek között az oktatás és képzés, valamint a foglalkoztatási és szociálpolitika területén:
 - **legalább 82 % legyen a munkahellyel rendelkezők aránya a végzett fiatalok körében⁶⁴;**
 - **a szakképzésben frissen végzettek 60 %-a részesüljön a szakképzése során munkaalapú tanulásban⁶⁵.** Ez a célkitűzés a munkaalapú tanulás valamennyi formájára vonatkozik, és ezáltal hozzájárul az ifjúsági garancia által támogatható tanulószerveződéses gyakorlati képzési lehetőségek bővüléséhez;
 - **a szakképzésben részt vevő tanulók 8 %-a részesüljön külföldi tanulási célú mobilitásban⁶⁶.**

A szakképzés gyorsan igazodik a dinamikusán változó munkaerőpiachoz

1. A szakképzési programok a **szakmai és műszaki készségek** kiegyensúlyozott kombinációját kínálják, amely megfelelően igazodik valamennyi gazdasági ciklushoz, a folyamatosan változó munkahelyekhez, munkamódszerekhez és **kulcskompetenciákhoz⁶⁷**, beleértve a szilárd alapkészségeket, a digitális készségeket, a transzverzális, zöld és egyéb életvezetési készségeket, amelyek szilárd alapokat biztosítanak a rezilienciához, az egész életen át tartó foglalkoztathatósághoz, a társadalmi befogadáshoz, az aktív polgári szerepvállaláshoz és a személyes fejlődéshez;
2. A szakképzési tanterveket, képzési programokat és képesítéseket folyamatosan frissítik **a készségekkel kapcsolatos információgyűjtés alkalmazásával** (azaz a végzettek pályakövetésére szolgáló rendszerekkel és a készségek előrejelzésére szolgáló mechanizmusokkal ágazati és regionális szinten is);
3. A szakképzési intézmények megfelelő szintű **autonómiával, rugalmassággal, támogatással és finanszírozással** rendelkeznek ahhoz, hogy képzési kínálatukat gyorsan hozzáigazítsák a változó készségigényekhez, a zöld és digitális átálláshoz és a gazdasági ciklusokhoz.
4. A szakképzési programok minden szinten tartalmazzanak **munkaalapú tanulási** elemeket, amelyeket a szakmai továbbképzésben is tovább bővítenek. A

⁶⁴ Azon 20–34 éves fiatalok körében, akik középiskolai tanulmányaikat sikeresen befejezték, és 1–3 éve kerültek ki az oktatási rendszerből.

⁶⁵ Azon 15–34 éves fiatalok körében, akik 1–3 éve kerültek ki az oktatási rendszerből. A mutató alapját a 2021-től az EU munkaerő-felmérés részeként összegyűjtött adatok fogják képezni.

⁶⁶ Ez az adott naptári évben a mobilitásban részt vevő tanulóknak az ugyanabban az évben a szakképzésben végzettek csoportjához viszonyított arányaként mérhető. A mutató alapját az Erasmus+ programból származó mobilitási adatok és a szakképzésben végzettek vonatkozó, UOE-ből származó adatok fogják képezni. Emellett adott esetben a nemzeti hatóságok mobilitási programjaiból származó adatokat is fel lehetne használni az Erasmus+ programból származó adatok kiegészítésére.

⁶⁷ Az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákról szóló, 2018. május 22-i tanácsi ajánlásban meghatározottak szerint.

tanulószerződéses gyakorlati képzési rendszerek⁶⁸ továbbfejlesztésére kerül sor az ifjúsági garancia kínálatának⁶⁹ növelése érdekében, és azokat megfelelő támogatás⁷⁰ mellett a tanulószerződéses gyakorlati képzések kínálatának stabilizálására, valamint a kisvállalkozások sajátos kihívásainak kezelésére irányuló intézkedések is kiegészítik;

A rugalmasság és a fejlődési lehetőségek a szakképzés központi elemét képezik.

5. A szakképzési programok **személyre szabottak és tanulóközpontúak**, hozzáférést kínálnak a személyes és a digitális, illetve a vegyes tanulási formákhoz, rugalmas és moduláris utakat kínálnak, amelyek elismerik a nem formális és az informális tanulás eredményeit egyaránt, és megnyitják a szakmai és tanulási előmenetel lehetőségét; A szakmai továbbképzés kialakítása lehetővé teszi az ágazati, vállalati vagy egyéni tovább- és átképzési igényekhez való gyors alkalmazkodást;
6. A szakképzési programok a **tanulmányi eredmények moduljain vagy egységein** alapulnak, és olyan érvényesítési mechanizmusok vannak érvényben, amelyek lehetővé teszik az egyének tanulmányi eredményeinek átvitelét, elismerését és összegyűjtését azzal a céllal, hogy az érintettek az esettől függően képesítést, részleges képesítést vagy mikrobizonyítványt szerezzenek⁷¹.

A szakképzés az innováció és a növekedés motorja, felkészít az igazságos digitális és zöld átállásra és a rendkívül keresett foglalkozásokra

7. A szakképzést reziliensé teszi a gazdasági, ipari és innovációs stratégiákba való integrálása, többek között a **gazdasági helyreállítás**hoz, valamint a **zöld és a digitális átálláshoz** kapcsolódóan. Következésképpen a továbbképzési és átképzési igények kielégítése érdekében jelentősen bővíteni kell a **szakmai továbbképzési kínálatot** a keresletnek megfelelő vállalkozói, digitális és zöld készségek elsajátításának előmozdításával.
8. A **szakképzési kiválósági központok** katalizátorként működnek a helyi üzleti beruházásokban, támogatják a fellendülést, a zöld és digitális átállást, az európai és regionális innovációt és az intelligens szakosodási stratégiákat, a magasabb szintű (EKKR 5–8. szintű) szakképzés fejlesztését, valamint innovatív szolgáltatásokat nyújtanak, például üzleti inkubátorházakat az induló vállalkozások számára és technológiai innovációt a kkv-k számára.
9. A szakképzési intézmények hozzáférnek a legkorszerűbb infrastruktúrához, rendelkeznek **digitalizációs stratégiákkal**⁷² és programjaikba és szervezeti irányításukba beépítik a **környezeti és társadalmi fenntarthatóságot**, hozzájárulva ezáltal az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósításához.

⁶⁸ A színvonalas és eredményes tanulószerződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről szóló, 2018. március 15-i tanácsi ajánlásban meghatározottak szerint.

⁶⁹ Az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlásban meghatározottak szerint.

⁷⁰ Ide tartozhatnak a vállalatközi képzési központok is.

⁷¹ A nem formális és az informális tanulás eredményeinek érvényesítéséről szóló, 2012. december 20-i tanácsi ajánlással összhangban.

⁷² A SELFIE önértékelési eszköz például támogatja a szakképzési intézményeket abban, hogy a tanítás során és a tanuláshoz hatékonyan alkalmazzák a digitális technológiákat, és fokozottabban működjenek együtt a munkáltatókkal a munkaalapú tanulási rendszerekben belül.

A szakképzés vonzó lehetőség, amelynek során a képzés/készségfejlesztés modern és digitalizált módon történik

10. Az EKKR 5–8. szintű **felsőfokú szakképzési programjait** továbbfejlesztik a magasabb szintű szakmai készségek iránti megnövekedett igények támogatása érdekében.
11. A szakképzés **az egész életen át tartó tanulás** része, emellett **rugalmas és átjárható** utak állnak rendelkezésre a szakmai alap- és továbbképzés, az általános oktatás és a felsőoktatás között.
12. A szakképzési programok a **nyitott, digitális és részvételen alapuló tanulási környezetek** – többek között a tanulást elősegítő munkahelyek – megfelelő kombinációjával valósulnak meg, és azokat a legkorszerűbb és hozzáférhető infrastruktúra, berendezések és technológia, valamint sokoldalú pedagógiai módszerek és eszközök támogatják, nevezetesen IKT-alapú szimulátorok vagy a virtuális és kibővített valóság, amelyek növelni tudják a képzéshez való hozzáférést és annak hatékonyságát többek között a kis- és középvállalkozások számára is⁷³.
13. A szakképzésben dolgozó **tanárok, oktatók és vezetők** szakmai alap- és továbbképzésen vesznek részt annak érdekében, hogy színvonalas képzést nyújtsanak, elősegítsék a műszaki és digitális készségek, valamint a hatékony innovatív képzési módszerek elsajátítását, továbbá digitális tanulási eszközökkel, valamint különböző és multikulturális környezetben dolgozhassanak. Ezáltal pályafutásuk vonzóbbá válik a szélesebb körű munkaerő-felvételi megközelítések, a jobb karrierlehetőségek – szakoktatók/gyakorlati oktatók⁷⁴ – valamint a szakmai oktatók és a vállalatok közötti megerősített együttműködés révén.
14. A **nemzetköziesítési** stratégiák támogatják a szakképzés terén folytatott nemzetközi együttműködés stratégiai megközelítését, többek között az EU határ menti régiókban; ezek a stratégiák világszerte előmozdítják a sikeres nemzeti gyakorlatokat és a nemzetközi **szakmai versenyeken** való részvételt.
15. Rendelkezésre állnak a szakképzésben részt vevő tanulók és alkalmazottak **tanulási célú mobilitásának** lehetőségei – ideértve a virtuális és a hosszú távú mobilitást, valamint a harmadik országokba irányuló mobilitást is –, amelyeket a tanulmányi eredmények egységeinek és a vonatkozó európai eszközöknek a használata és elismerése segít elő⁷⁵.
16. A magas színvonalú, **egész életen át tartó pályaaorientációs szolgáltatások** egyértelmű és felhasználóbarát tájékoztatást biztosítanak az egész EU-ban rendelkezésre álló tanulási és karrierlehetőségekről, valamint érvényesítési lehetőségekről, teljes mértékben kihasználva a digitális szolgáltatásokat.

⁷³ Ezek továbbá kiterjedhetnek az együttműködésen alapuló oktatásra, az interdiszciplináris és projektalapú tanulásra, a képzési intézmények és vállalatok új szervezeti módszereire, valamint a mesterséges intelligenciára.

⁷⁴ Akik a munkaidejük egyik részében egy vállalatnál dolgoznak, másik részében pedig szakképző iskolában vagy központban tanítanak. Ez a megközelítés hozzájárulhat a szakképző iskolák és a vállalatok közötti szorosabb, strukturáltabb és gyakoribb együttműködéshez. A szakoktatók biztosíthatják az iskolai környezetben a szükséges innováció megteremtését és megoldást nyújthatnak a szakmai oktatók hiányának és idősödésének fokozódó problémájára. A koncepció érdekes karrierlehetőségeket kínál, és előnyös mind az iskolák, mind a vállalatok számára, többek között a bérköltségek megosztása révén.

⁷⁵ Például az egyetértési nyilatkozat és a tanulmányi megállapodás sablonjai.

A szakképzés előmozdítja az esélyegyenlőséget

17. A **szakképzési programok inkluzívak** a hátrányos helyzetű csoportok, köztük a fogyatékkal élők, az alacsony végzettségű/alacsonyan képzett felnőttek, az etnikai és faji kisebbségek, köztük a romák, a migráns háttérrel rendelkezők és a földrajzi távolság miatt kevesebb lehetőséggel rendelkezők számára. Célzott intézkedések és rugalmas képzési formák szolgálják az oktatásból és a képzésből való korai lemorzsolódás megelőzését, valamint támogatják az iskola és a munkahely közötti átmenetet.
18. A szakképzés digitális tanulási platformokon keresztül, tanulási eszközök, informatikai eszközök és internetkapcsolat segítségével **hozzáférhető** különösen a hátrányos helyzetű csoportok és a vidéki, illetve távoli területeken élők számára is.
19. Célzott intézkedések mozdítják elő **a nemek közötti egyensúlyt** a hagyományosan férfi, illetve női szakmákban, valamint együttesen kezelik a nemi alapú és a más típusú sztereotípiákat.

A szakképzés a minőségbiztosítás kultúrájára támaszkodik

20. A nemzeti minőségbiztosítási rendszerekben a szakmai alap- és továbbképzés tekintetében egyaránt általánosan érvényesül a II. mellékletben leírt **európai minőségbiztosítási referenciakeret** (EQAVET-keretrendszer); ez kiterjed az állami és magánszolgáltatók által végzett szakképzésre valamennyi tanulási környezetben (például iskolai alapú szolgáltatásnyújtás és munkaalapú tanulás, beleértve a tanulószerveződéses gyakorlati képzési rendszereket is) és valamennyi tanulási forma (digitális, személyes vagy vegyes) esetében, valamint a II. mellékletben felsorolt, a szakképzés minőségbiztosítására vonatkozó közös mutatókon alapul, amelyeket rendszer- és szolgáltatói szinten egyaránt alkalmaznak.
21. A szakképzés **nemzeti minőségbiztosítási referenciapontja** továbbra is összefogja az összes érdekelt felet nemzeti és regionális szinten annak érdekében, hogy:
 - konkrét kezdeményezéseket tegyen az EQAVET keretrendszer végrehajtására és továbbfejlesztésére,
 - tájékoztassa és mozgósítsa az érdekelt felek széles körét – ideértve a szakképzési kiválósági központokat is – az EQAVET keretrendszer végrehajtásához való hozzájárulás érdekében,
 - támogassa az önértékelést mint a minőségbiztosítás kiegészítő és hatékony eszközét, hogy ily módon mérhetővé tegye az elért eredményeket és rámutasson a hiányosságokra, többek között a szakképzési rendszerek és intézmények digitális felkészültsége tekintetében,
 - aktívan részt vegyen az európai szakképzési minőségbiztosítási hálózatban,
 - nyújtson naprakész leírást az EQAVET-keretrendszeren alapuló nemzeti minőségbiztosítási intézkedésekről,
 - a minőségbiztosítási intézkedések átláthatóságának és következetességének fokozása, valamint a tagállamok közötti bizalom erősítése érdekében vegyen részt a minőségbiztosítás uniós szintű **szakértői értékelésében**⁷⁶.

⁷⁶

A szakértői értékelés egyfajta kölcsönös tanulási tevékenység, amelynek célja a minőségbiztosítási intézkedések javításának és átláthatóságának rendszerszintű támogatása az európai szakképzési minőségbiztosítási hálózat által kidolgozandó konkrét módszertan alapján.

Nemzeti szintű végrehajtás

Ajánlott, hogy a tagállamok a szociális partnerekkel és más érdekelt felekkel közösen tegyenek lépéseket a szakpolitika nemzeti szintű megvalósítása érdekében. Ennek során:

22. Fenntartható **partnerségeket** kell biztosítaniuk a szakképzés irányítása terén. Be kell vonniuk a szociális partnereket és az összes érdekelt felet, ideértve a szakképzési intézményeket, az iparágakat és a legkülönbözőbb méretű vállalkozásokat, az állami és magán foglalkoztatási szolgálatokat, a közvetítő szerveket, például az iparkamarákat, a kereskedelmi és kézműves kamarákat, a szakmai és ágazati szervezeteket, az ifjúsági garancia, az ESZA és más uniós kezdeményezések nemzeti koordinátorait, az informatikai ágazatot, a szakképzési kiválósági központokat, a tanulók és szülők szervezeteit, valamint a helyi, regionális és nemzeti hatóságokat. Mind regionális, mind ágazati szinten elő kell mozdítaniuk az ilyen partnerségeket.
23. A lehető legjobban ki kell használniuk az **európai átláthatósági eszközöket**, például az európai képesítési keretrendszert, az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszert (ECTS), az Europasst és a készségek, kompetenciák, képesítések és foglalkozások európai osztályozását (ESCO), meg kell könnyíteniük a teljes vagy részleges képesítések, a mikrobizonyítványok és a külföldi tanulmányi időszakok eredményeinek automatikus kölcsönös elismerését⁷⁷, lehetővé kell tenniük a tanulók számára az Europass különböző funkcióinak használatát (a tapasztalatok, készségek és képesítések online profilban való rögzítése pályaeorientáció céljából, digitálisan aláírt tanúsítványok megszerzése, javaslatok, valamint keresések a tanulási- és munkalehetőségekre, képesítésekre, érvényesítésre, elismerésre stb. vonatkozóan).
24. A lehető legjobban ki kell használniuk a szakképzési reformokat és/vagy szakképzési beruházásokat többek között a digitalizáció és a környezeti fenntarthatóság területén támogató **európai uniós alapokat és eszközöket**, mint a Next Generation EU (a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a REACT-EU), az Európai Szociális Alap Plusz, a SURE eszköz, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az InvestEU, az Erasmus+, az Európai horizont, az Interreg, a Digitális Európa, a méltányos átállási mechanizmus, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és a modernizációs alap; ösztönözniük kell a szakképzési beruházásokat a köz- és magánszféra részéről egyaránt.
25. Az elfogadását követő egy éven belül meg kell határozniuk az ezen ajánlás nemzeti szintű végrehajtásához szükséges intézkedéseket, és nyomon kell követniük azok végrehajtását, többek között megfelelő nemzeti forráselosztással és nagy hangsúlyt helyezve a digitalizáció és a környezeti fenntarthatóság beépítésére a teljes szakképzési ágazatban.

TÁMOGATJA A BIZOTTSÁG AZON SZÁNDÉKÁT, HOGY

hajtsa végre az Unió szakképzési politikáját, támogatva a tagállamok fellépéseit, többek között az alábbiak révén:

26. Az uniós szakképzési politika **hatékony irányításának** biztosítása a háromoldalú Szakképzési Tanácsadó Bizottságon keresztül, folytatólagos munkaprogram alapján,

⁷⁷

A felsőfokú és a felső középfokú képesítések, valamint a külföldi tanulmányi időszakok eredményei automatikus kölcsönös elismerésének ösztönzéséről szóló, 2018. november 26-i tanácsi ajánlással összhangban.

valamint a szakképzési főigazgatókkal⁷⁸, a tanulók képviselőivel és a szakképzési intézményekkel együttműködésben.

27. Annak biztosítása, hogy a szakképzésre vonatkozó uniós politika teljes mértékben tükröződjön az uniós helyreállítási terv, az európai **zöld megállapodás** és az **új európai ipari stratégia** továbbvitelében, valamint része a fenntartható versenyképességet, társadalmi méltányosságot és rezilienciát támogató európai készségfejlesztési programnak, a **digitális oktatási cselekvési tervnek**, az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködésre vonatkozó átfogó keretnek és az **európai oktatási térségnek**.
28. A **tanulószerződéses gyakorlati képzést érintő strukturális reform** fokozott támogatása a tanulószerződéses gyakorlati képzést támogató szolgáltatás révén és A Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetségének a ifjúsági garanciával szinergiában történő ösztönzésével; a szakképzést **támogató szolgáltatások** hatókörének fokozatos kiterjesztése a CEDEFOP-pal együttműködve.
29. A **szakképzési kiválósági központok** 50 európai platformja fokozatos létrehozásának és fejlesztésének és az **európai szakmai alapprofilok** kidolgozásának az Europass-platform részeként és lehetőség szerint annak a szakképzésre vonatkozó digitális tartalmakkal kiegészítve történő feltérképezésének támogatása abból a célból, hogy könnyebbé váljon a tanulók és a munkavállalók mobilitása, a szakképesítések automatikus elismerése, valamint a közös szakképzési tantervek, képesítések és mikrobizonyítványok kidolgozása.
30. A **szakképzés** minőségi és hatékony **digitalizációjának** támogatása az iskolai és a munkaalapú tanulás területén egyaránt az **európai kompetencia-keretrendszerek** és **önértékelési eszközök**, például a SELFIE⁷⁹ használatának ösztönzésével és a szakképző intézmények részére egy uniós szintű felmérés megvalósíthatóságának vizsgálatával.
31. Az **európai szakképzésnek mint a készségfejlesztés globális referenciapontjának** előmozdítása, többek között a szakképzési rendszerek nemzetköziesítésének az Európai Képzési Alapítvánnyal együttműködésben történő támogatása, készségfejlesztési versenyek és kommunikációs kampányok révén a szakképzés vonzerejének és arculatának hangsúlyozása érdekében, valamint az Europass funkcióira építve és azt továbbfejlesztve a szakképzésre és a kapcsolódó karrierlehetőségekre vonatkozó információkhoz való felhasználóbarát hozzáférés biztosítása révén.
32. A tagállamok ezen ajánlás végrehajtására irányuló erőfeszítéseinek támogatása, a szakképzési intézmények kapacitásának megerősítése, többek között azok digitalizációja és környezet fenntarthatósága, valamint a szakképzési kutatás nemzeti és uniós szintű előmozdítása a vonatkozó **uniós alapokból és programokból** (a Next Generation EU, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a REACT-EU, az Európai Szociális Alap+, a SURE eszköz, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az InvestEU, az Erasmus+, az Európai horizont, az Interreg, a Digitális Európa, a méltányos átállási mechanizmus, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap és a modernizációs alap).

⁷⁸ A szakképzési főigazgatókat a tagállamok jelölik ki; a Bizottság a tagállamok által szolgáltatott információk alapján fenntartja a jegyzéket.

⁷⁹ https://ec.europa.eu/education/schools-go-digital/about-selfie_en

33. **Minőségi és mennyiségi ellenőrzés** biztosítása az ezen ajánlásban meghatározott közös célokkal összhangban, más releváns adatok – többek között a beruházásokra vonatkozó adatok – rendelkezésre bocsátása és felhasználása az európai szemeszter és a vonatkozó európai nyomonkövetési és jelentéstételi keretek égisze alatt, valamint a Cedefop éves nyomon követésére építve ötévenkénti **jelentéstétel** a Tanácsnak az ajánlás végrehajtásáról.

Ez az ajánlás a szakoktatás és szakképzés európai minőségbiztosítási referenciakeretének (EQAVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás, valamint az Európai szakoktatási és szakképzési kreditrendszer (ECVET) létrehozásáról szóló, 2009. június 18-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás helyébe lép.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*